

EPIDEMIOLOGIE VAN AIDS EN HIV- INFECTIE IN BELGIE

Toestand op 31 december 2010

Volksgezondheid & Surveillance | November 2011 | Brussel, België
Intern referentienummer: 2011/26

**SASSE A.
VERBRUGGE R.
VAN BECKHOVEN D.**

02/642.50.39 (André Sasse)
andre.sasse@wiv-isp.be

02/642.57.05 (Ruth Verbrugge)
ruth.verbrugge@wiv-isp.be

02/642.57.09 (Dominique Van Beckhoven)
dominique.vanbeckhoven@wiv-isp.be

Dit project werd gefinancierd door

federale overheidsdienst
**VOLKSGEZONDHEID,
VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
EN LEEFMILIEU**

Met steun van de
Vlaamse overheid

FÉDÉRATION
WALLONIE-BRUXELLES
Avec le soutien de la Fédération Wallonie-Bruxelles

Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV)
Operationele directie Volksgezondheid en Surveillance
Dienst Infectieziekten in de Algemene populatie
HIV/AIDS/SOA Surveillanceprogramma
Juliette Wytsmanstraat 14
1050 Brussel | België

INHOUDSTAFEL

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN EN SAMENVATTING	7
INLEIDING	11
I DE HIV-GEINFECTEERDEN	13
I.1 METHODEN	13
I.2 RESULTATEN	13
I.2.1 HIV-INFECTIES (GECUMULEERD TOTAAL EN EVOLUTIE)	13
I.2.2 HIV-GEINFECTEERDEN VAN BELGISCHE NATIONALITEIT	20
I.2.3 HIV-GEINFECTEERDEN VAN NIET-BELGISCHE NATIONALITEIT	28
II AIDS-PATIENTEN	33
II.1 METHODEN	33
II.2 RESULTATEN	33
II.2.1 ALLE AIDS-PATIENTEN	33
II.2.2 AIDS-PATIENTEN VAN BELGISCHE NATIONALITEIT	34
II.2.3 AIDS-PATIENTEN VAN NIET-BELGISCHE NATIONALITEIT	41
III HIV-PATIENTEN MEDISCH OPGEVOLGD IN BELGIE	45
III.1 METHODEN	45
III.2 RESULTATEN	45
III.2.1 AANTAL PERSONEN IN OPVOLGING	45
III.2.2 BESCHRIJVING VAN DE PERSONEN OPGEVOLGD IN 2010	46
BIJLAGEN	49

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- **In 2010 werden er 1196 nieuwe gediagnosticeerde gevallen van HIV-infectie vastgesteld**, wat overeenkomt met 110 nieuw gediagnosticeerde gevallen per miljoen inwoners. In de loop van de periode 2008-2010 werden de hoogste aantallen van nieuw gediagnosticeerde HIV gevallen per jaar geregistreerd sinds het begin van de epidemie, met 1093 gediagnosticeerde infecties in 2008 en 1135 in 2009.
- In 2010 werden 60 HIV-screeningstesten per 1000 inwoners gerealiseerd. Dit komt overeen met een stijging van 2,5% in vergelijking met het jaar 2009.
- De proportie personen van Belgische nationaliteit onder de nieuw gediagnosticeerde gevallen is gestegen tussen 2004 en 2010, gaande van 33,1% tot 43,3% van de patiënten van wie de nationaliteit is gekend.
- Het aantal infecties gediagnosticeerd bij homo/biseksuele mannen neemt toe. Deze overdrachtswijze werd gemeld in 23,6% van de gediagnosticeerde infecties in 2002 en in 45,6% van de infecties in 2010.
- De heteroseksuele contacten zijn nog steeds de eerste oorzaak van de infectieoverdracht in België: het betreft 49,5% van de infecties gediagnosticeerd in 2010. De proportie infecties toe te schrijven aan deze overdrachtswijze bedroeg 67,1% in 2002 en is dus gedaald in de loop van de voorbije jaren.
- In 2010 werden 88 nieuwe AIDS-diagnoses gerapporteerd (incidentie gecorrigeerd voor laattijdige aangiften). Sinds het begin van de epidemie werd een gecumuleerd totaal van 4130 gevallen gerapporteerd.
- In 2010 werden 16 sterfgevallen tengevolge van AIDS gerapporteerd. Een totaal van 1942 sterfgevallen werd gerapporteerd tussen 1983 en 2010.
- **In de loop van het jaar 2010 werden 11 984 patiënten drager van de HIV-infectie medisch opgevolgd in België.** Het aantal opgevolgde patiënten is gestegen met 941 (8,5%) ten opzichte van het jaar 2009.

SAMENVATTING

1. Alle HIV-geïnfecteerden

Sinds het begin van de HIV-epidemie tot en met 31 december 2010 werd bij een totaal van 24 646 personen de diagnose van HIV-infectie gesteld. In de loop van de laatste vijftientig jaar (1986-2010) is het aantal nieuwe HIV-diagnoses geëvolueerd van gemiddeld ongeveer 1,8 naar 3,3 gevallen per dag.

De hoogste piek ziet men in 2010 met **1196 nieuw gediagnosticeerde gevallen**. Tussen 1997 en 2010 ziet men een stijging in het aantal gediagnosticeerde HIV-infecties per jaar van 70 %. Deze stijging was vooral uitgesproken tussen 1997 en 2000 (+36%). Daarna is de stijging meer gematigd.

Wat betreft de verdeling naar geslacht is de proportie mannen onder de nieuwe HIV-diagnoses toegenomen. Na een variatie tussen 51% en 60% gedurende de periode 1994 - 2005, bedroeg deze proportie 66% in 2009 en 2010.

De proportie personen van Belgische nationaliteit onder de nieuw gediagnosticeerde gevallen is gestegen tussen 2004 en 2010, gaande van 33,1% tot 43,3% van de patiënten van wie de nationaliteit is gekend.

In functie van tijd is de gemiddelde leeftijd van de recent gediagnosticeerde personen 4 jaar ouder in vergelijking met de personen gediagnosticeerd in het begin van de epidemie (25 jaar geleden).

In de meerderheid van de gevallen worden heteroseksuele contacten vermeld. Tussen 2002 en 2010 is deze proportie gedaald van 67,1% naar 49,5%. In dezelfde periode is de proportie gevallen geïnfecteerd via homo/biseksueel contact gestegen van 23,6% naar 45,6%.

Sinds 2004 doet deze stijging zich niet meer uitsluitend voor onder mannen van Belgische nationaliteit, doch ook onder mannen van niet-Belgische nationaliteit.

De andere overdrachtswijzen vertonen een dalende trend, hoewel ze nog steeds aanwezig zijn. Intraveneus druggebruik wordt gerapporteerd door 2% van de personen die recent werden gediagnosticeerd. Deze proportie lag rond de 8% in het begin van de epidemie. Overdracht van moeder op kind wordt gerapporteerd in ongeveer 0,8% van de gevallen in 2010. Twee gevallen van overdracht via transfusie werden gedocumenteerd in België in de loop van de laatste 25 jaar. De seroconversie van de donor vond plaats na de transfusie.

Bij de Belgische HIV-gediagnosticeerden in 2010 vinden we gemiddeld 10,4 maal meer mannen dan vrouwen.

Bij de Belgische mannen gediagnosticeerd in 2009 blijken de homo- en biseksuele contacten de meest waarschijnlijke overdrachtswijze te zijn (81,1%). Bij de Belgische vrouwen zijn het overwegend de heteroseksuele contacten die als overdrachtswijze vermeld worden (90,6%).

Intraveneus druggebruik in Wallonië neemt proportioneel af, doch vóór 2009 bleek dit vaker de oorzaak van infectie te zijn dan in de andere regio's.

In dalende volgorde tellen het Gewest Brussel, de provincies Luik, Antwerpen, en Waals-Brabant de meeste geïnfekteerden per 100 000 inwoners.

Van de niet-Belgische geïnfekteerden gediagnosticeerd in de afgelopen drie jaar (2008 - 2010) komt 62,3% uit Subsaharisch Afrika, 22,4% is Europeaan, 12,9% is afkomstig uit Azië of Amerika en 2,4% is van Noord-Afrikaanse afkomst.

De ratio man/vrouw bij de niet-Belgen ligt veel dichter bij één dan dat dit het geval is bij de Belgen. De verklaring hiervoor is dat de virusoverdracht bij de niet-Belgische populatie voornamelijk via heteroseksuele weg gebeurt.

Deze gegevens tonen aan dat de HIV-infectie in ons land aanhoudt en dat het profiel van de epidemie evolueert in de loop van de tijd. Het is van essentieel belang dat informatie- en preventiecampagnes worden verdergezet, versterkt en aangepast aan de meest getroffen populaties, zonder dat de inspanningen worden afgezwakt die gericht zijn op de groepen waarvoor een daling werd geobserveerd.

2. AIDS-patiënten

Van de 24 646 personen die als HIV-seropositief werden aangegeven sinds het begin van de epidemie hebben er 4130 klinisch AIDS ontwikkeld op 31 december 2010. Hiervan zijn 1942 patiënten overleden, 1664 worden medisch opgevolgd en 524 werden uit het oog verloren op eind 2010.

Als men de cijfers over de loop der jaren bekijkt, ziet men tussen 1991 en 1995 een plateau voor wat betreft het aantal nieuwe AIDS-patiënten met gemiddeld 255 gevallen per jaar gediagnosticeerd.

De incidentie is sterk gedaald tijdens de jaren 1996 en 1997 (-50%) dankzij het gebruik van de nieuwe antiretrovirale therapieën. Deze daling houdt echter op vanaf 1998 en het jaarlijkse aantal gemelde gevallen tijdens de periode 1998-2008 heeft zich gestabiliseerd. De gecorrigeerde incidentie voor de vijf laatste jaren bedraagt respectievelijk 102, 102, 123, 129 en 88 nieuwe gevallen. **Voor het jaar 2010 werden tot op dit moment 74 nieuw gediagnosticeerde gevallen gemeld** en de incidentie gecorrigeerd voor laattijdige aangiften bedraagt 88 gevallen.

De stabilisatie van de AIDS-incidentie sinds 1997 kunnen we deels toeschrijven aan het aantal AIDS-patiënten die de diagnose van een HIV-infectie pas te weten komen op het ogenblik van hun ziekte. De verhouding van de AIDS-patiënten die hun seropositiviteit ontdekten bij de diagnose van AIDS was 21% tussen 1995 en 1996, deze bedraagt 34% in 2010 (40% bij de heteroseksuele zieken en 24 % bij de homo/biseksuele zieken).

Het aantal sterfgevallen ten gevolge van de ziekte is sterk gedaald dank zij het gebruik van antiretrovirale geneesmiddelen, met 184 sterfgevallen in 1995 en 62 in 1997. In 2008, 2009 en 2010 werden respectievelijk 25, 9 en 16 sterfgevallen vermeld (niet gecorrigeerde gegevens voor laattijdige meldingen).

Deze belangrijke daling moet men in relatie brengen met het gebruik van de nieuwe therapeutische strategieën bij seropositieven sinds 1996. Het samengaan van de huidige daling van de mortaliteit en de daling in incidentie van AIDS brengt een versnelde toename van de HIV-prevalentie met zich mee. Dit wil zeggen dat het aantal personen dat nog in leven is met de infectie toeneemt.

INLEIDING

De gegevens over de situatie van AIDS en HIV-infecties in België komen uit twee bronnen: enerzijds de registratie van de patiënten door de klinici, anderzijds de registratie van de HIV-seropositieven door de referentielaboratoria die de confirmatietests uitvoeren. In feite gaat het hier om dezelfde patiënten maar in verschillende fasen van de ziekte. De AIDS-patiënten zijn allen seropositief, de seropositieven zijn niet allen AIDS-patiënt.

Het eerste hoofdstuk van het rapport beschrijft de kenmerken van alle **HIV-geïnfecteerden** op het moment dat ze als dusdanig werden gediagnosticeerd.

Het tweede hoofdstuk van het rapport beschrijft de kenmerken van de **AIDS-patiënten**.

Het derde hoofdstuk van het rapport beschrijft het geheel van de **patiënten die drager zijn van het HIV die medisch opgevolgd werden** in de loop van het bestudeerde jaar. Dit deel van het rapport beschrijft dus de “prevalente” populatie die therapeutisch wordt opgevolgd op een gegeven moment, of meer bepaald gedurende een bepaald jaar.

Deze beschrijving van de populatie in medische opvolging laat toe om de epidemiologische surveillance te verbeteren. De incidentiegegevens weerspiegelen slechts gedeeltelijk de epidemiologische situatie van HIV/AIDS door de aanzienlijke verbetering in termen van levensverwachting teweeggebracht door het gebruik van de antiretrovirale combinaties.

N.B.: De gegevens uit dit rapport mogen overgenomen worden mits duidelijke bronvermelding

I. DE HIV-GEÏNFECTEERDEN

I.1. METHODEN

In België zijn er zeven door de FOD Volksgezondheid erkende AIDS-referentielaboratoria (zie bijlage). Tot hun taken behoort het uitvoeren van confirmatietests van de sera die positief bevonden werden bij een opsporingstest. Aangezien alleen deze zeven laboratoria bevoegd zijn voor deze tests, geeft de registratie van de bevestigde nieuwe seropositieven een volledig beeld van het totaal aantal gekende seropositieven in België.

Daar de registratie anoniem gebeurt, en er in veel gevallen meerdere keren een confirmatietest wordt gedaan, is er veel kans op dubbeltellingen. De analyses worden enkel uitgevoerd op een bestand van seropositieven waarvoor voldoende gegevens beschikbaar zijn om dubbeltelling te vermijden. Naast de registratie van het aantal nieuwe seropositieven trachten de laboratoria ook epidemiologische basisgegevens te verzamelen.

Hiertoe wordt aan iedere arts die een HIV-infectie diagnosticeert een gestandaardiseerd formulier toegestuurd met de vraag om informatie betreffende geslacht, leeftijd, nationaliteit, mogelijke wijze van besmetting en klinisch stadium op het ogenblik van diagnose. De analyse van deze gegevens laat toe om op een meer volledige wijze de epidemiologie van HIV/AIDS van het land te beschrijven.

I.2. RESULTATEN

I.2.1. HIV-infecties (gecumuleerd totaal en evolutie)

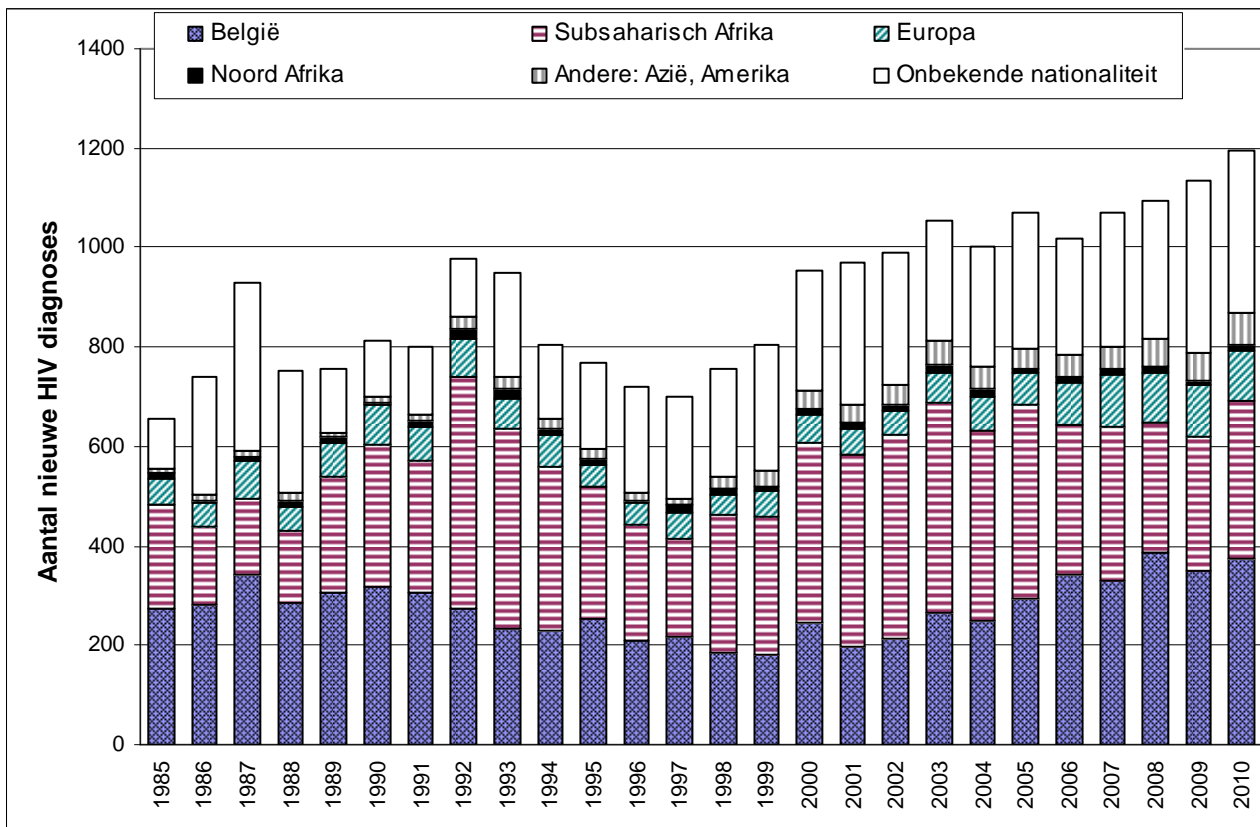
N.B. Het gaat hier om personen die zich hebben laten screenen. We beschikken niet over informatie van HIV-positieve patiënten die hun HIV-status niet kennen omdat ze niet getest werden.

Op 31 december 2010 waren er in België in totaal 24 646 personen gediagnosticeerd met een HIV-infectie. Van 1173 onder hen hebben we geen gegevens om dubbeltelling uit te sluiten; zij werden in dit rapport uit de verdere analyses geweerd. In feite zijn er dus tussen 23 473 en 24 646 gekende HIV-geïnfecteerden.

Hiervan hebben er 4130 AIDS ontwikkeld. Van deze AIDS-patiënten waren er op 31 december 2010 nog 1664 in leven, 1942 waren overleden en 524 patiënten konden niet meer opgevolgd worden.

In de loop van de laatste vijftientig jaar zijn de nieuwe HIV-infecties in België geëvolueerd van gemiddeld 1,9 naar 3,3 gerapporteerde gevallen per dag. Zoals uit de cijfers blijkt, is er slechts een kleine marge in de schommelingen. De hoogste piek ziet men in 2010 met 1196 nieuw gediagnosticeerde gevallen en het laagste aantal genotificeerde infecties was in 1997 met 700. Ten opzichte van 1997 is dit een verhoging van de incidentie met 70%.

Figuur 1: Aantal nieuwe HIV-seropositieve personen per nationaliteit en per jaar van diagnose

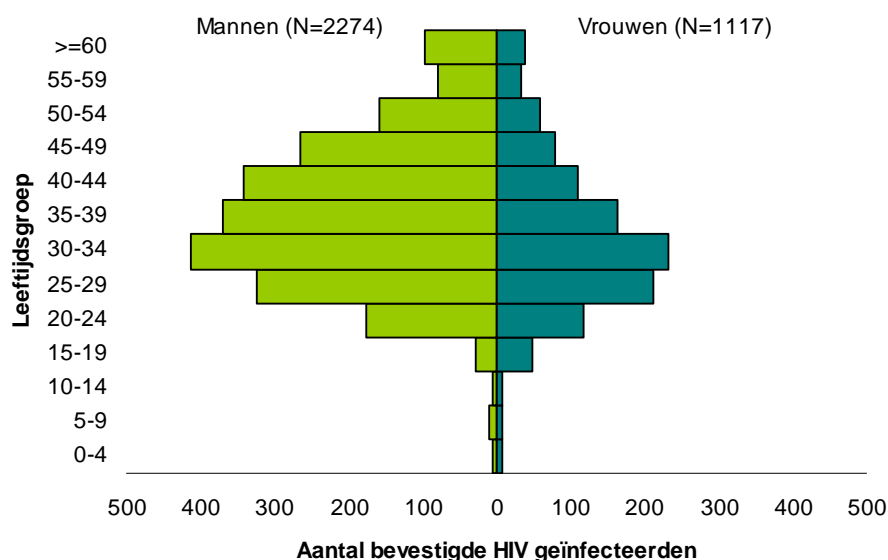

De nationaliteit is gekend voor 17 636 personen (75,1%), waarvan 7143 de Belgische nationaliteit hebben (40,5%). Tussen 1990 en 1993 was er een daling van het aantal nieuw gediagnosticeerde HIV-infecties bij personen van Belgische nationaliteit. Nadien was er eerder sprake van een stabilisatie in deze groep. Het aantal gediagnosticeerde HIV-seropositieve patiënten onder personen van niet-Belgische nationaliteit bereikte zijn maximum in het jaar 1992. Tussen 2001 en 2003 doet de stijging zich voor bij zowel personen van Belgische als bij personen van niet-Belgische nationaliteit. Tussen 2003 en 2010 manifesteert de stijging zich eerder bij personen van Belgische nationaliteit.

I.2.1.1. Verdeling volgens geslacht en leeftijd

Figuur 2 stelt de verdeling voor naar geslacht en leeftijdscategorie van alle HIV-geïnfekteerden gediagnosticeerd tussen 2008 en 2010. De man/vrouw-ratio bedraagt 2,0. De zwaarst getroffen leeftijdsgroep bij mannen is 30-39 jaar en bij vrouwen die van 25-34 jaar.

Figuur 2: Geslacht en leeftijd van alle HIV-geïnfekteerden gediagnosticeerd in de periode 2008-2010

In tabel 1 wordt de evolutie van de man/vrouw verhouding gegeven van de nieuw gediagnosticeerde HIV-infecties.

Tabel 1: Verdeling van de HIV-geïnfekteerden naar geslacht per jaar van diagnose

Jaar van diagnose	Mannen	Vrouwen	Niet gekend	M/V verhouding
<= 1985	496	157	4	3.2
1986	528	170	41	3.1
1987	659	234	37	2.8
1988	508	230	15	2.2
1989	500	247	9	2.0
1990	527	273	11	1.9
1991	520	276	6	1.9
1992	585	378	15	1.5
1993	593	341	15	1.7
1994	473	323	9	1.5
1995	443	322	5	1.4
1996	429	285	5	1.5
1997	411	284	5	1.4
1998	415	334	7	1.2
1999	407	384	12	1.1
2000	545	390	17	1.4
2001	549	410	9	1.3
2002	527	444	17	1.2
2003	592	454	10	1.3
2004	588	410	4	1.4
2005	621	440	8	1.4
2006	673	336	7	2.0
2007	659	403	8	1.6
2008	743	346	4	2.1
2009	749	383	3	2.0
2010	792	401	3	2.0
Totaal	14532	8655	286	1.7

De gemiddelde leeftijd en diens mediaan voor volwassen seropositieven stijgt lichtjes in de tijd (tabel 2).

Tabel 2: Gemiddelde en mediane leeftijd van alle volwassen seropositieve patiënten per jaar van diagnose

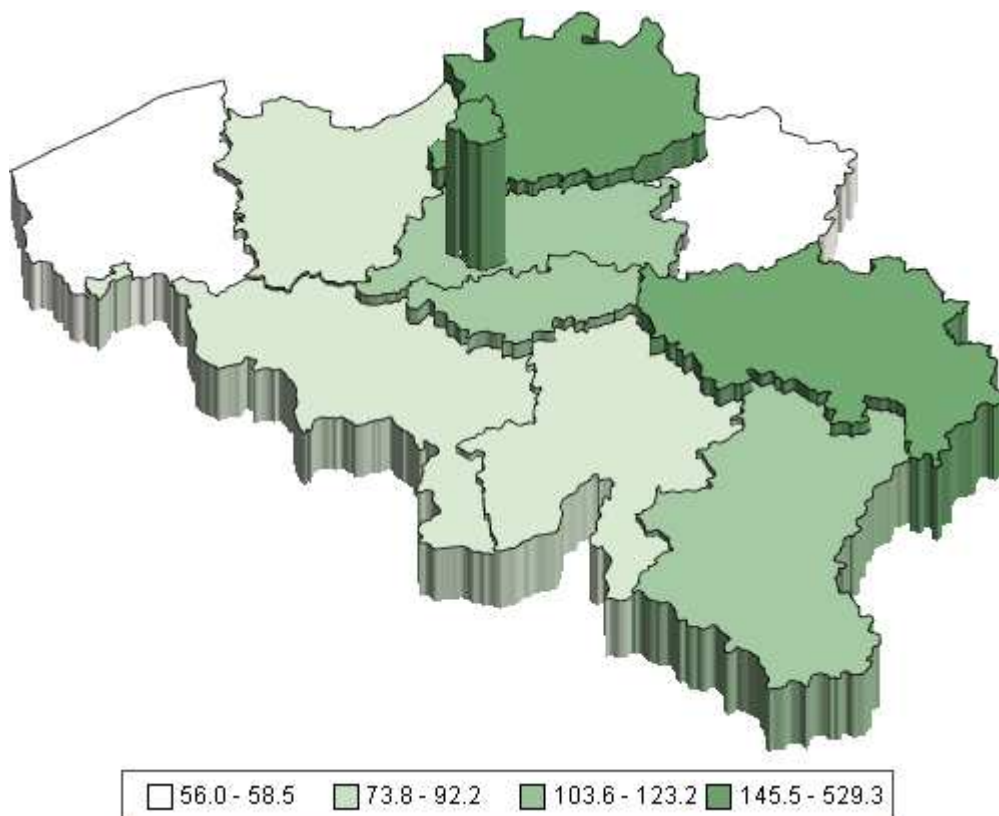
Jaar van diagnose	Aantal personen	Gemiddelde leeftijd (jaar)	Mediane leeftijd (jaar)
≤ 1985	626	33.9	31.8
1986	708	34.0	31.8
1987	897	34.7	32.5
1988	712	33.9	31.2
1989	722	34.6	31.8
1990	780	35.3	32.6
1991	767	34.4	32.1
1992	925	33.9	31.9
1993	923	33.3	31.7
1994	775	34.2	32.3
1995	750	35.1	33.4
1996	689	35.3	33.6
1997	685	35.7	34.0
1998	730	35.5	33.9
1999	765	35.3	34.2
2000	922	35.7	34.5
2001	930	36.0	34.7
2002	967	36.1	34.6
2003	1028	35.9	34.7
2004	989	36.0	34.3
2005	1054	36.1	34.6
2006	1002	37.3	35.9
2007	1046	37.2	35.7
2008	1079	37.6	36.3
2009	1122	37.3	35.6
2010	1185	37.9	36.4

I.2.1.2. Geografische spreiding

De volgende figuur geeft de cumulatieve incidentie per provincie of regio van gediagnosticeerden met HIV-infectie per 100000 inwoners weer. Het is belangrijk op te merken dat alleen personen van wie de woonplaats gekend is, opgenomen werden in de analyse. De cijfers geven dus enkel een idee over de spreiding. Informatie over de woonplaats is beschikbaar voor 15 133 (64,4%) patiënten.

Meer dan één derde van alle HIV-geïnfekteerden (36,7%) van wie de woonplaats gekend was op het ogenblik van de diagnose, woont in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De provincies met het grootste aantal HIV-geïnfekteerden zijn Antwerpen (16,5% van de gevallen) en Luik (10,3% van de gevallen).

Figuur 3: Gecumuleerde incidentie per provincie of gewest van HIV-gediagnosticeerden per 100 000 inwoners

De gegevens wat betreft geografische verdeling moeten met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden gezien er heel wat gegevens ontbreken in verband met de woonplaats. In de loop van de laatste 12 jaar is de toename duidelijker in Vlaanderen dan in Brussel en Wallonië.

Tabel 3: Evolutie van de verdeling van alle HIV-geïnfecteden per regio en per jaar van diagnose

Jaar	Brussel		Vlaanderen		Wallonië		Totaal
	N	%	N	%	N	%	N
< 1985	197	60.2	57	17.4	73	22.3	327
1986	224	59.9	78	20.9	72	19.3	374
1987	235	52.0	110	24.3	107	23.7	452
1988	195	56.2	72	20.8	80	23.1	347
1989	261	48.3	148	27.4	131	24.3	540
1990	246	42.3	178	30.6	157	27.0	581
1991	214	36.9	178	30.7	188	32.4	580
1992	245	31.8	285	37.0	240	31.2	770
1993	197	31.6	197	31.6	230	36.9	624
1994	192	33.4	200	34.8	183	31.8	575
1995	188	37.2	173	34.3	144	28.5	505
1996	173	41.0	145	34.4	104	24.6	422
1997	153	35.3	162	37.3	119	27.4	434
1998	188	41.0	182	39.7	89	19.4	459
1999	182	37.2	206	42.1	101	20.7	489
2000	262	41.9	229	36.6	134	21.4	625
2001	186	32.7	227	39.9	156	27.4	569
2002	237	36.1	226	34.4	194	29.5	657
2003	252	35.0	286	39.7	182	25.3	720
2004	229	33.4	284	41.5	172	25.1	685
2005	228	30.2	363	48.0	165	21.8	756
2006	228	31.7	346	48.1	146	20.3	720
2007	212	28.4	375	50.2	160	21.4	747
2008	252	32.5	387	49.9	136	17.6	775
2009	226	28.9	415	53.1	141	18.0	782
2010	245	28.0	448	51.1	183	20.9	876
Totaal	5647	36.7	5957	38.7	3787	24.6	15391

I.2.1.3. Overdrachtswijzen

De waarschijnlijke overdrachtswijze is gekend voor 72,9% van de patiënten gediagnosticeerd tussen 2004 en 2010.

Voor de mannen gediagnosticeerd in 2010 ligt de proportie infectieoverdracht door homo/biseksueel contact (66,7%) hoger dan voor de mannen gediagnosticeerd tussen 2004 en 2009 (53% in de periode 2004-2006 en 63,6% in de periode 2007-2009). Bij de vrouwen wordt in de meerderheid van de gevallen heteroseksuele contacten vermeld (meer dan 90%).

Tabel 4: Verdeling van de HIV-geïnfecteerden (%) per overdrachtswijze en naar geslacht in de periodes 2004-2006, 2007-2009 en het jaar 2010

Mogelijk overdrachtswijze	Mannen			Vrouwen		
	2004-2006 (N=1431)	2007-2009 (N=1626)	2010 (N=579)	2004-2006 (N=831)	2007-2009 (N=783)	2010 (N=267)
Homo-/biseksuele contacten	53.0	63.6	66.7	-	-	-
i.v.-druggebruik	2.8	2.0	1.7	1.4	1.3	0.8
Homo-/biseksuele + i.v.-drugs	0.4	0.5	0.2	-	-	-
Hemofilie	0.1	0.3	0.0	-	-	-
Transfusie*	1.9	1.4	0.7	5.7	4.1	6.4
Heteroseksuele contacten	41.2	31.4	29.9	91.3	92.7	92.1
Moeder/Kind	0.7	0.9	0.9	1.6	1.9	0.8
Totaal**	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

*Belangrijke opmerking: de vermelding van de categorie transfusie als mogelijke overdrachtswijze wil niet zeggen dat de besmetting van het HIV-virus tengevolge van een transfusie is. Het wil alleen zeggen dat die patiënten vermelden dat zij een bloedtransfusie gekregen hebben. Voor 2 gedocumenteerde gevallen werd er een besmetting via transfusie in België gemeld (in 1986 en 1998). De seroconversie van de donor werd pas vastgesteld na de transfusie, hetgeen er op wijst dat de patiënt zich in de incubatieperiode bevond en dus was de infectie niet detecteerbaar op het moment van de bloeddonatie.

**Met uitzondering van de patiënten waarvan de overdrachtswijze niet is gekend.

In alle regio's is de proportie infectieoverdracht via homo/biseksuele contacten gestegen tussen 2004 en 2010. In Vlaanderen, sinds 2007, worden homo/biseksuele contacten het vaakst vermeld (zie tabel 5).

Tabel 5: Verdeling van de HIV-geïnfecteerden per overdrachtswijze en regio (%) in de periodes 2004-2006, 2007-2009 en het jaar 2010

Overdrachtswijze	Brussel			Vlaanderen			Wallonië		
	2004-2006 (N=656)	2007-2009 (N=662)	2010 (N=226)	2004-2006 (N=921)	2007-2009 (N=1066)	2010 (N=384)	2004-2006 (N=460)	2007-2009 (N=419)	2010 (N=173)
Homo-/biseksuele contacten	37.2	42.0	43.4	41.4	52.2	52.6	19.1	31.7	40.5
i.v.-druggebruik	2.1	1.1	2.2	2.0	2.1	1.3	3.3	1.9	0.6
Homo-/biseksuele + i.v.-drugs	0.2	0.2	-	0.2	0.5	0.3	0.4	0.2	-
Hemofilie	-	-	-	0.1	0.1	-	0.2	0.2	-
Transfusie	3.7	2.7	0.9	1.9	1.4	1.3	5.7	2.9	5.8
Heteroseksuele contacten	56.4	53.8	52.2	53.2	42.6	44.0	70.0	61.1	52.0
Moeder/Kind	0.5	0.3	1.3	1.3	1.2	0.5	1.3	1.9	1.2
Totaal**	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

** Met uitzondering van de patiënten waarvan de woonplaats en de overdrachtswijze niet is gekend

Tabel 6 toont de verdeling naar leeftijdscategorie, geslacht en overdrachtswijze van alle personen gediagnosticeerd met HIV tussen 2008 en 2010. Het percentage van de personen besmet via intraveneus druggebruik is het hoogst in de leeftijdscategorie 25-49 jaar. Het percentage mannen besmet via homo/biseksueel contact ligt het hoogst in de leeftijdscategorie 15-34 jaar.

Tabel 6: Leeftijdscategorie, geslacht en overdrachtswijze bij de HIV-geïnfecteerden, 2008-2010

Leeftijdscategorie	N	Contacten		i.v.-druggebruik	Andere Risico's	
		Homo-/biseks. %	heteroseksuele %	%	%	
15 - 24 jaar	M	153	73,9	22,2	1,3	2,6
	V	108	-	94,4	0,0	5,6
	M+V	261	43,3	52,1	0,8	3,8
25 - 34 jaar	M	560	73,6	23,0	2,5	0,9
	V	331	-	93,6	0,3	6,1
	M+V	871	47,3	48,2	1,7	2,7
35 - 49 jaar	M	717	64,9	31,9	2,5	0,7
	V	249	-	94,8	2,8	2,4
	M+V	966	48,1	48,1	2,6	1,1
≥ 50 jaar	M	238	49,2	46,7	0,8	3,4
	V	88	-	94,3	0,0	5,7
	M+V	326	35,9	59,5	0,6	4,0

In tabel 7 wordt de evolutie van de waarschijnlijke overdrachtswijzen gegeven.

In de meerderheid van de gevallen wordt overdracht via heteroseksuele contacten vermeld. Tussen 2002 en 2010 is deze proportie gedaald van 67,1% naar 49,5%. In dezelfde periode is de proportie gevallen geïnfecteerd via homo/biseksueel contact gestegen van 23,6% naar 45,6%.

Tabel 7: Verdeling van de HIV-geïnfecteerden volgens overdrachtswijze per jaar van diagnose (%)

Overdrachtswijze	(n)	Homo- /biseks.contacten	i.v.- druggebruik	Homo-/biseks.+i.v.- drug	Hemofilie	Transfusie	Heteroseks.contact en	Moeder/Kind
<u>Diagnosejaar</u>								
≤1985	544	36.8	9.7	1.3	1.7	4.4	41.7	4.4
1986	483	39.1	8.5	1.0	2.3	3.1	43.7	2.3
1987	601	39.6	7.2	1.2	1.3	5.2	42.3	3.3
1988	492	32.7	13.2	0.8	0.2	5.5	43.3	4.3
1989	577	30.5	9.0	0.7	0.2	5.4	50.8	3.5
1990	596	30.2	7.2	0.7	0.0	5.9	52.9	3.2
1991	561	33.5	7.0	0.2	0.4	2.9	53.1	3.0
1992	645	24.2	5.6	0.3	0.2	3.1	61.4	5.3
1993	614	22.2	4.4	1.0	0.3	3.9	64.2	4.1
1994	582	22.3	6.2	0.5	0.0	3.1	64.8	3.1
1995	505	28.5	3.4	0.4	0.0	3.4	61.4	3.0
1996	433	28.6	4.2	0.0	0.0	3.2	59.4	4.6
1997	422	25.6	4.0	0.5	0.0	2.8	63.7	3.3
1998	466	23.8	3.2	0.4	0.0	4.1	66.5	1.9
1999	477	21.8	3.8	0.4	0.2	2.9	67.1	3.8
2000	644	24.8	4.0	0.3	0.0	3.1	65.2	2.5
2001	640	23.9	2.8	0.3	0.0	3.1	66.3	3.6
2002	692	23.6	2.8	0.7	0.0	4.1	67.1	1.9
2003	747	24.6	4.4	0.5	0.1	2.8	65.7	1.7
2004	741	28.1	3.4	0.1	0.0	3.6	63.6	1.2
2005	773	32.9	1.7	0.1	0.3	3.8	60.3	1.0
2006	752	39.4	1.9	0.4	0.0	2.4	55.2	0.8
2007	790	37.5	2.0	0.5	0.3	2.5	54.8	2.4
2008	803	45.3	1.7	0.4	0.1	2.2	49.2	1.0
2009	819	45.7	1.6	0.1	0.1	2.0	50.2	0.4
2010	846	45.6	1.4	0.1	0.0	2.5	49.5	0.8

I.2.1.4. Vroegdetectie van de HIV-diagnose

Het aantal T4-lymfocyten op het ogenblik van de HIV-diagnose is gekend voor 7315 patiënten (40,9%), waarvan de diagnose gesteld werd in de afgelopen achttien jaar. Het aantal T4-lymfocyten kan beschouwd worden als een biologische marker van het infectiestadium. Dit aantal daalt naarmate de infectie vordert. Het bedraagt meestal om en bij de 1000/mm³ bij personen in goede gezondheid en is lager dan 200/mm³ bij HIV-geïnfekteerden bij de overgang naar het AIDS-stadium. Hoe lager het aantal lymfocyten, hoe verder het AIDS-stadium gevorderd is.

Tabel 8: Aantal T4-lymfocyten (/mm³) op het ogenblik van de HIV-diagnose per jaar van diagnose

Jaar	N	Gemiddelde T4	Mediaan	Percentiel 25	Percentiel 75
1992	228	406	360	193	542
1993	265	376	330	190	510
1994	255	383	320	152	540
1995	206	363	331	193	500
1996	208	384	350	114	568
1997	210	368	302	134	515
1998	309	333	290	116	485
1999	324	356	297	124	507
2000	413	367	329	168	532
2001	382	368	330	175	509
2002	472	349	306	156	479
2003	551	367	335	167	516
2004	554	355	324	136	515
2005	449	396	354	204	566
2006	449	408	372	211	550
2007	400	421	400	231	573
2008	490	433	410	242	586
2009	530	445	421	242	614
2010	620	442	415	236	591
Totaal	7315	389	354	181	541

Het gemiddelde en de mediaan van het totale aantal T4-lymfocyten is weinig geëvolueerd tussen 1992 en 2004. Vanaf 2005 werd een toename vastgesteld. In 2009 is het gemiddelde aantal T4-lymfocyten hoger bij homo/biseksuele mannen ($T4_{\text{gemiddelde}} = 525 \text{ T4/mm}^3$) dan bij de heteroseksuele groep ($T4_{\text{gemiddelde}} = 372 \text{ T4/mm}^3$) ($p < 0.001$).

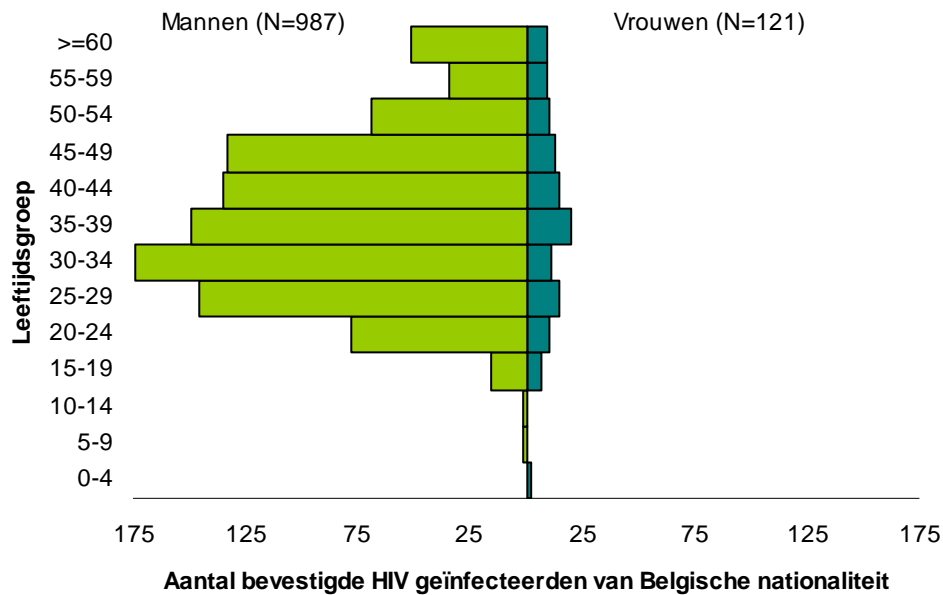
I.2.2. HIV-geïnfekteerden van Belgische nationaliteit

Het gecumuleerde totale aantal Belgische seropositieven is 7143.

I.2.2.1. Verdeling volgens geslacht en leeftijd

De man/vrouw-verhouding bij Belgische personen gediagnosticeerd tussen 2008 en 2010 bedraagt 8,2. De zwaarst getroffen leeftijdsklassen bij de mannen zijn - in dalende volgorde - 30-34 jaar, 25-29 jaar en 35-39 jaar. Bij vrouwen is dat de groep van 35-39 jaar.

Figuur 4: Geslacht en leeftijd van de Belgische HIV-geïnfecteden gediagnosticeerd in de periode 2008-2010

In tabel 9 wordt de evolutie van de man/vrouw verhouding weergegeven van de nieuw gediagnosticeerde HIV-infecties. De verhouding man/vrouw is het hoogst in 2010, met een waarde van 10,4.

Tabel 9: Verdeling van de Belgische HIV-geïnfecteden naar geslacht en per jaar van diagnose

Jaar van diagnose	Mannen	Vrouwen	M/V verhouding
< 1985	239	36	6.6
1986	254	29	8.8
1987	285	57	5.0
1988	215	69	3.1
1989	240	66	3.6
1990	249	69	3.6
1991	241	63	3.8
1992	216	59	3.7
1993	194	41	4.7
1994	187	43	4.3
1995	195	57	3.4
1996	161	50	3.2
1997	168	49	3.4
1998	148	39	3.8
1999	130	50	2.6
2000	201	44	4.6
2001	165	31	5.3
2002	171	40	4.3
2003	223	41	5.4
2004	217	34	6.4
2005	246	46	5.3
2006	292	50	5.8
2007	290	39	7.4
2008	339	46	7.4
2009	306	42	7.3
2010	343	33	10.4
Totaal	5915	1223	4.8

De gemiddelde leeftijd voor volwassen seropositieven stijgt lichtjes doch significant in de tijd ($p < 0.001$). Deze bedraagt 36,9 jaar in de periode 1992 - 1996 en 39,0 jaar tijdens de jaren 2008-2010 (tabel 10).

Tabel 10: Gemiddelde en mediane leeftijd van de volwassen Belgische seropositieve patiënten per jaar van diagnose

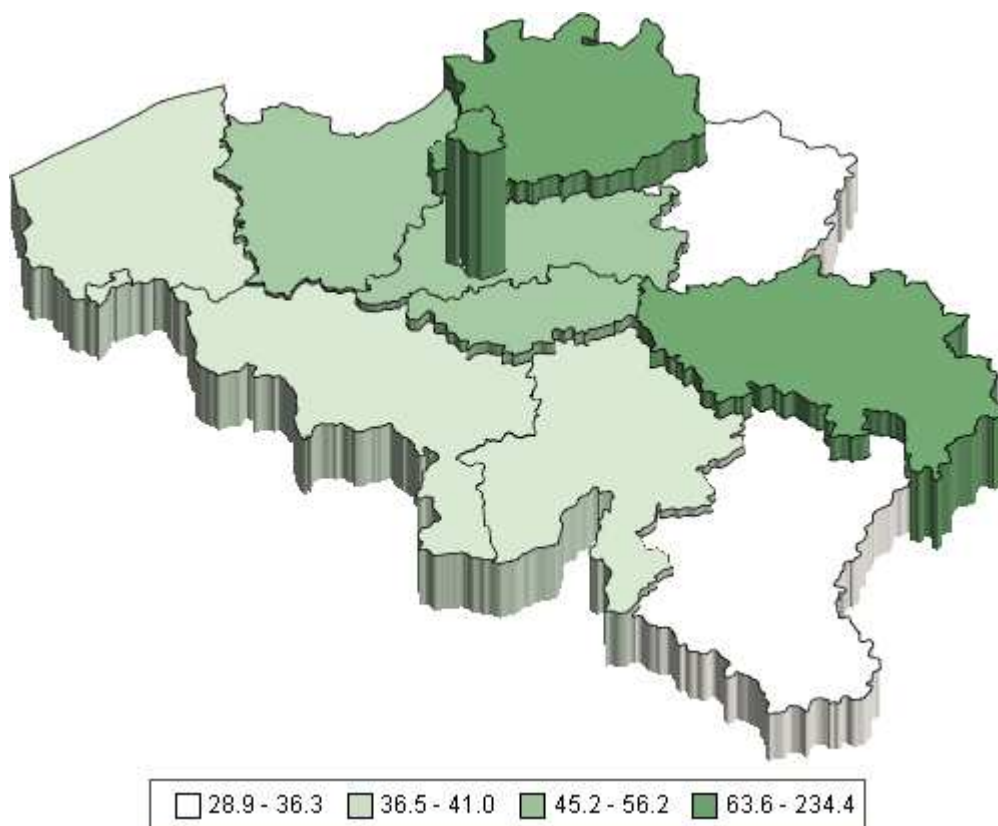
Jaar van diagnose	Aantal personen	Gemiddelde leeftijd (jaar)	Mediane leeftijd (jaar)
< 1985	271	34.9	33.7
1986	277	35.4	33.7
1987	336	36.6	33.7
1988	279	35.5	33.3
1989	298	36.3	33.9
1990	310	37.9	36.3
1991	289	37.2	34.5
1992	264	35.7	33.5
1993	229	36.2	34.4
1994	225	37.8	36.5
1995	249	37.1	35.0
1996	206	38.0	36.2
1997	212	38.1	35.4
1998	186	38.8	37.6
1999	174	38.3	36.4
2000	244	39.7	37.6
2001	191	39.5	37.9
2002	212	39.6	37.9
2003	264	38.8	38.2
2004	250	37.8	35.9
2005	291	38.7	37.7
2006	341	39.0	37.6
2007	328	39.0	38.6
2008	384	39.1	38.0
2009	348	39.1	37.9
2010	375	38.7	37.9

I.2.2.2. Geografische spreiding

De volgende figuur geeft het cumulatieve aantal Belgische HIV-geïnfecteerden per provincie of regio van verblijfplaats op het ogenblik van diagnose weer. Het is belangrijk op te merken dat alleen personen van wie de nationaliteit en de woonplaats gekend zijn, opgenomen werden in de analyse. Informatie over de woonplaats is beschikbaar voor 6361 Belgen (89%). De cijfers geven dus enkel een idee over de geografische spreiding van deze seropositieve patiënten.

Achtentwintig procent van de Belgen van wie de woonplaats gekend is, verbleef op het ogenblik van diagnose in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Vervolgens zijn de provincies waar de meeste gevallen werden gediagnosticeerd Antwerpen (20,1% van de gevallen), Oost-Vlaanderen (9,7% van de gevallen) en Luik (9,4% van de gevallen).

Figuur 5: Gecumuleerde incidentie per provincie of gewest van Belgische HIV-gediagnosticeerden per 100 000 inwoners

Deze gegevens over de geografische spreiding moeten met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden, aangezien er heel wat gegevens ontbreken in verband met de woonplaats.

Tabel 11: Verdeling van de Belgische HIV-geïnfecteerden per regio en per jaar van diagnose

Jaar	Brussel		Vlaanderen		Wallonië		Totaal N
	N	%	N	%	N	%	
< 1985	110	50.2	49	22.4	60	27.4	219
1986	126	53.6	61	26.0	48	20.4	235
1987	129	44.2	81	27.7	82	28.1	292
1988	87	43.1	58	28.7	57	28.2	202
1989	110	40.0	94	34.2	71	25.8	275
1990	88	31.0	116	40.9	80	28.2	284
1991	70	25.6	105	38.3	99	36.1	274
1992	76	29.0	114	43.5	72	27.5	262
1993	57	26.5	84	39.1	74	34.4	215
1994	54	25.1	97	45.1	64	29.8	215
1995	65	28.4	95	41.5	69	30.1	229
1996	56	29.5	85	44.7	49	25.8	190
1997	43	23.0	99	52.9	45	24.1	187
1998	41	24.7	92	55.4	33	19.9	166
1999	34	19.9	104	60.8	33	19.3	171
2000	59	25.2	121	51.7	54	23.1	234
2001	43	23.2	97	52.4	45	24.3	185
2002	52	26.7	104	53.3	39	20.0	195
2003	51	20.2	138	54.8	63	25.0	252
2004	65	26.6	122	50.0	57	23.4	244
2005	68	24.9	160	58.6	45	16.5	273
2006	72	22.2	200	61.5	53	16.3	325
2007	51	16.8	186	61.2	67	22.0	304
2008	73	20.2	229	63.3	60	16.6	362
2009	63	18.8	213	63.6	59	17.6	335
2010	68	18.7	220	60.4	76	20.9	364
Totaal	1811	27.9	3124	48.1	1554	24.0	6489

I.2.2.3. Overdrachtswijzen

De waarschijnlijke overdrachtswijze is gekend voor 97,0% van de Belgische patiënten gediagnosticeerd tussen 2003 en 2010.

Meer dan drie op de vier mannen vermelden een vermoedelijke besmetting via homo/biseksuele contacten (MSM). Bij de vrouwen wordt in de meerderheid van de gevallen heteroseksuele contacten vermeld (89% tot 94%). Intraveneus druggebruik (IVD) is verhoudingsgewijs belangrijker bij de vrouwen (tabel 12). In absolute cijfers daarentegen is de groep intraveneuze druggebruikers talrijker bij de mannen dan bij de vrouwen. Wat betreft de evolutie in de tijd, wordt er een stijging waargenomen voor de homo/biseksuele overdrachtswijze (tabel 12 en fig. 5bis).

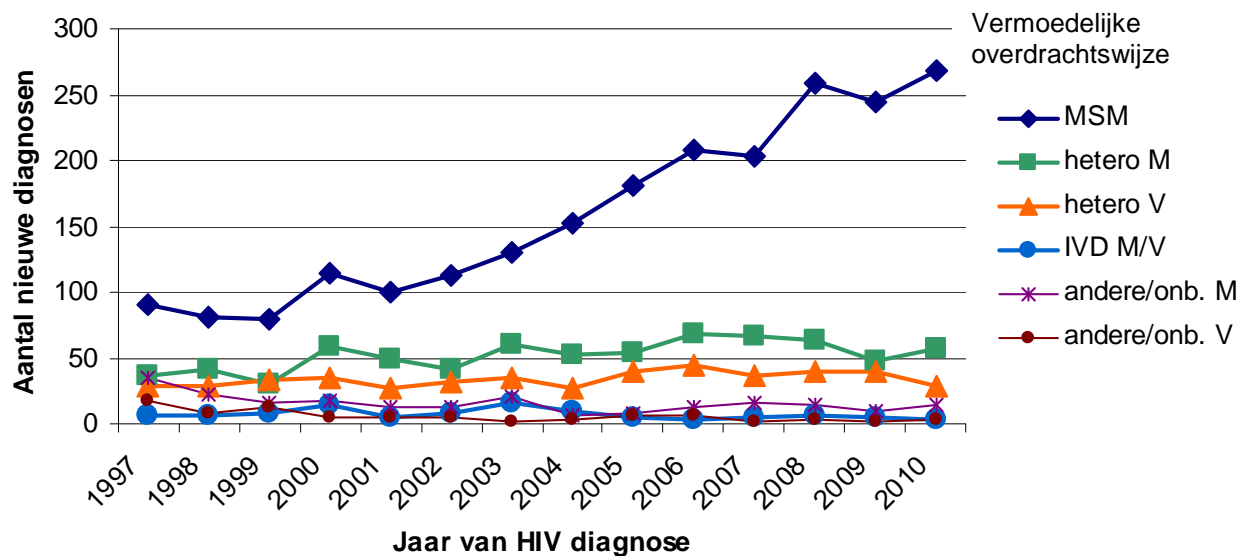
Tabel 12: Verdeling van de Belgische HIV-geïnfecteerden per overdrachtswijze en geslacht (%) in de periodes 2004-2006, 2007-2009 en het jaar 2010

Mogelijk overdrachtswijze	Mannen			Vrouwen		
	2004-2006 (N=734)	2007-2009 (N=912)	2010 (N=331)	2004-2006 (N=123)	2007-2009 (N=123)	2010 (N=32)
Homo-/biseksuele contacten	73,4	77,5	81,3	-	-	-
i.v.-druggebruik	1,6	1,1	0,6	4,1	4,1	3,1
Homo-/biseksuele + i.v.-drugs	0,3	0,3	0,3	-	-	-
Hemofilie	-	-	-	-	-	-
Transfusie*	0,3	1,0	0,6	4,9	1,6	3,1
Heteroseksuele contacten	23,7	19,5	17,2	89,4	93,5	90,6
Moeder/Kind	0,3	0,6	-	1,6	0,8	3,1
Totaal**	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

*Belangrijke opmerking: de vermelding van de categorie transfusie als mogelijke overdrachtswijze wil niet zeggen dat de besmetting van het HIV-virus tengevolge van een transfusie is. Het wil alleen zeggen dat die patiënten vermelden dat zij een bloedtransfusie gekregen hebben. Voor 2 gedocumenteerde gevallen werd er een besmetting via transfusie in België gemeld (in 1986 en 1998). De seroconversie van de donor werd pas vastgesteld na de transfusie.

**Met uitzondering van de patiënten waarvan de overdrachtswijze niet is gekend.

Figuur 5bis: Evolutie van de HIV-diagnoses bij Belgen naar vermoedelijke overdrachtswijze, 1997-2010

In alle regio's is er een stijging van de proportie infecties via homo/biseksuele contacten.

Intraveneus druggebruik als mogelijke overdrachtswijze in Wallonië neemt proportioneel af, maar vóór 2008 bleek dit vaker de oorzaak van infectie te zijn dan in de andere regio's (tabel 13).

Tabel 13: Verdeling van de Belgische HIV-geïnfekteerden per overdrachtswijze en regio (%) in de periodes 2004-2006, 2007-2009 en het jaar 2010

Overdrachtswijze	Brussel			Vlaanderen			Wallonië		
	2004-2006 (N=199)	2007-2009 (N=185)	2010 (N=66)	2004-2006 (N=467)	2007-2009 (N=609)	2010 (N=212)	2004-2006 (N=150)	2007-2009 (N=182)	2010 (N=76)
Homo-/biseksuele contacten	70,9	68,7	81,8	67,2	73,4	72,6	42,7	57,7	75,0
i.v.-druggebruik	1,0	0,5	1,5	1,1	1,2	0,9	6,7	2,2	0,0
Homo-/biseksuele + i.v.-drugs	0,5	0,5	-	0,2	0,2	0,5	-	-	-
Hemofilie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transfusie	2,0	1,6	-	0,6	0,7	0,5	0,7	2,2	1,3
Heteroseksuele contacten	25,6	26,7	15,2	30,2	24,1	25,5	49,3	36,8	23,7
Moeder/Kind	-	-	1,5	0,6	0,5	-	0,7	1,1	-
Totaal**	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

** Met uitzondering van de patiënten waarvan de woonplaats en de overdrachtswijze niet is gekend

Het percentage van de geïnfekteerden besmet via heteroseksueel contact, gediagnosticeerd tussen 2008 en 2010, is het hoogst in de leeftijdsgroep vanaf 50 jaar. De proportie mannen die homo/biseksuele contacten melden, daalt met de leeftijd. Dergelijke trend ziet men in tabel 14.

Tabel 14: Leeftijdscategorie, geslacht en overdrachtswijze bij de Belgische HIV-geïnfecteerden gediagnosticeerd in de periode 2008-2010

Leeftijdscategorie		Contacten		i.v.-druggebruik	Andere Risico's
		Homo-/biseks.	heteroseksuele		
		N	%	%	%
15 - 24 jaar	M	89	94,4	4,5	1,1
	V	17	-	94,1	-
	M+V	106	79,3	18,9	0,9
25 - 34 jaar	M	306	88,6	9,8	1,3
	V	25	-	92,0	4,0
	M+V	331	81,9	16,0	1,5
35 - 49 jaar	M	399	79,4	19,1	1,0
	V	46	-	91,3	8,7
	M+V	445	71,2	26,5	1,8
≥ 50 jaar	M	149	59,7	37,6	-
	V	27	-	100,0	-
	M+V	176	50,6	47,2	-

In tabel 15 wordt de evolutie van de waarschijnlijke overdrachtswijzen gegeven.

In de meerderheid van de gevallen worden homo/biseksuele contacten vermeld en deze proportie is gevoelig gestegen in de afgelopen jaren. Tegelijkertijd is de proportie heteroseksuele contacten gedaald.

Na 1990 werden geen HIV-infecties meer gediagnosticeerd bij hemofiliepatiënten. De meeste HIV geïnfecteerden die een transfusie vermelden, werden buiten België of in België vóór augustus 1985 getransfuseerd toen de systematische opsporing van bloedgevers begon.

Tabel 15: Verdeling van de Belgische HIV-geïnfecteerden (%) volgens overdrachtswijze, per jaar van diagnose

Overdrachtswijze	(n)	Homo-/biseks .contacten	i.v.- druggebruik	Homo-/biseks +i.v.-drug	Hemofilie	Transfusie*	Heteroseks. contacten	Moeder/Kind
<u>Diagnosejaar</u>								
≤1985	260	64.2	6.5	1.5	2.7	4.6	19.2	1.2
1986	253	60.1	6.3	0.4	3.6	3.2	26.1	0.4
1987	316	54.8	4.8	1.6	2.2	5.1	30.4	1.3
1988	244	51.6	9.4	1.2	0.4	6.6	29.5	1.2
1989	265	49.1	6.8	0.8	0.4	3.8	36.6	2.6
1990	261	51.0	5.4	1.2	0.0	5.8	34.9	1.9
1991	244	57.4	4.5	0.0	0.0	2.9	29.9	5.3
1992	216	54.2	4.2	0.0	0.0	1.9	35.7	4.2
1993	199	47.2	3.0	1.5	0.0	1.5	43.7	3.0
1994	204	46.6	7.4	1.0	0.0	1.0	41.7	2.5
1995	215	52.6	2.8	0.0	0.0	1.9	41.4	1.4
1996	175	52.6	5.1	0.0	0.0	1.1	38.9	2.3
1997	173	52.6	4.1	0.6	0.0	1.7	38.2	2.9
1998	158	51.3	3.8	0.0	0.0	0.6	43.7	0.6
1999	163	49.1	4.9	1.2	0.6	1.8	38.7	3.7
2000	227	50.7	6.6	0.0	0.0	0.4	41.4	0.9
2001	188	53.2	2.1	0.0	0.0	2.1	40.4	2.1
2002	203	55.7	3.9	1.5	0.0	2.5	36.5	0.0
2003	247	52.6	6.5	1.6	0.0	0.4	38.9	0.0
2004	245	62.5	4.1	0.0	0.0	0.8	32.2	0.4
2005	282	64.2	1.4	0.0	0.0	1.1	33.0	0.4
2006	331	62.8	0.9	0.6	0.0	0.9	34.1	0.6
2007	322	63.0	1.6	0.9	0.0	1.2	32.0	1.2
2008	373	69.4	1.6	0.0	0.0	0.8	27.6	0.5
2009	340	72.1	1.2	0.0	0.0	1.2	25.6	0.0
2010	363	74.1	0.8	0.3	0.0	0.8	23.7	0.3

*Belangrijke opmerking: de vermelding van de categorie transfusie als mogelijke overdrachtswijze wil niet zeggen dat de besmetting van het HIV-virus tengevolge van een transfusie is. het wil alleen zeggen dat die patiënten vermelden dat zij een bloedtransfusie gekregen hebben.

I.2.2.4. Vroegdetectie van de HIV-diagnose

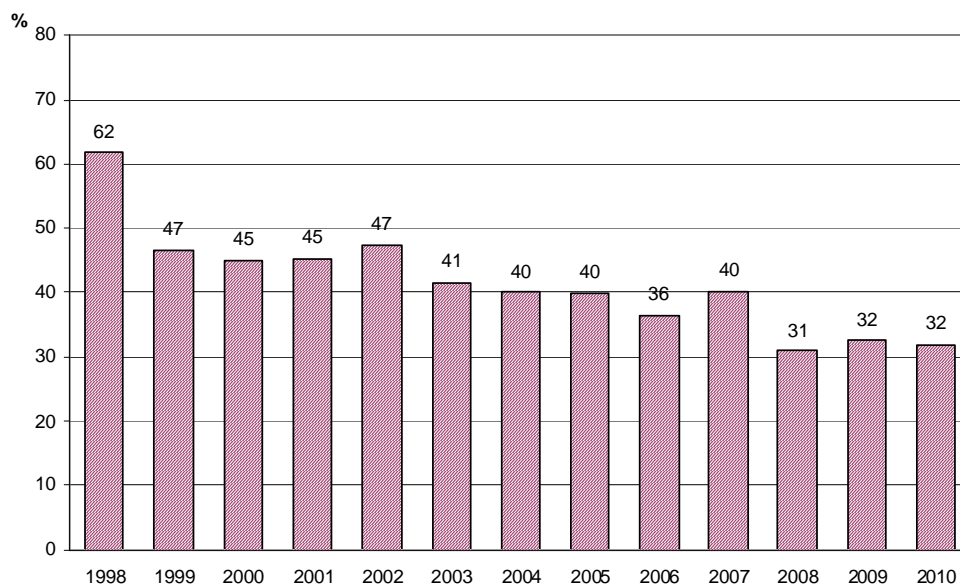
Het aantal T4-lymfocyten op het ogenblik van de HIV-diagnose is gekend voor 2735 Belgische patiënten (54.4 %), waarvan de diagnose gesteld werd in de afgelopen achttien jaren. Het aantal T4-lymfocyten kan beschouwd worden als een biologische marker van het infectiestadium. Dit aantal daalt naarmate de infectie vordert. Het bedraagt meestal om en bij de 1000/mm³ bij personen in goede gezondheid en is lager dan 200/mm³ bij HIV-geïnfekteerden bij de overgang naar het AIDS-stadium. Hoe lager het aantal lymfocyten, hoe verder het AIDS-stadium is gevorderd. Het aantal T4 lymfocyten gemeten op het ogenblik van diagnose steeg significant in functie van tijd ($p < 0.01$).

Tabel 16: Aantal T4-lymfocyten (/mm³) op het ogenblik van de HIV-diagnose bij Belgische patiënten, per jaar van diagnose

Jaar	N	Gemiddelde T4	Mediaan	Percentiel 25	Percentiel 75
1992	89	471	420	240	613
1993	90	446	409	210	572
1994	90	432	404	177	590
1995	95	409	361	224	591
1996	88	476	472	199	774
1997	93	438	375	176	596
1998	93	315	300	106	466
1999	91	398	389	160	584
2000	135	437	402	221	616
2001	109	408	377	235	555
2002	141	414	385	200	564
2003	189	443	421	257	591
2004	183	430	450	216	588
2005	177	454	417	240	632
2006	211	469	431	285	608
2007	163	433	426	270	585
2008	216	468	450	278	612
2009	219	482	452	309	640
2010	263	479	468	300	621
Totaal	2735	444	421	246	600

De HIV-diagnose kan als laattijdig beschouwd worden als het aantal T4-lymfocyten van de patiënt lager is dan 350/mm³ op het moment van de HIV-diagnose, of als AIDS wordt gediagnosticeerd minder dan 3 maanden na de HIV-diagnose. Figuur 6 toont dat de proportie van zeer laattijdig gestelde HIV-diagnoses gedaald is in de loop van de tijd:

Figuur 6: Proportie van laattijdig gediagnosticeerde HIV-infecties bij Belgische patiënten, 1998-2010

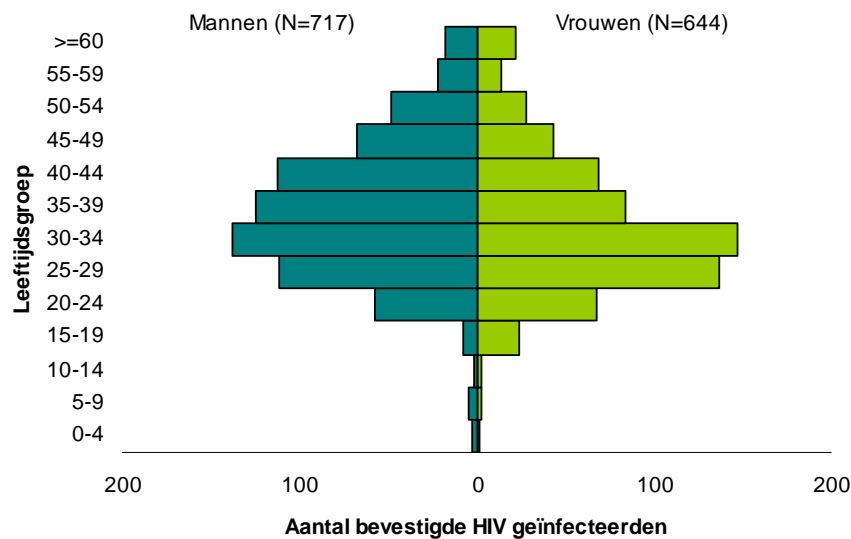
In 1998 werd 62% van de HIV-infecties zeer laat tijdig gediagnosticeerd. In 2010 bedroeg deze proportie 32%. De geobserveerde daling in de loop van de tijd wijst op een gunstige evolutie wat betreft het tijdig stellen van de HIV-diagnose.

I.2.3. HIV-geïnfecteden van niet-Belgische nationaliteit

De patiënten met een andere nationaliteit dan de Belgische worden hier apart besproken daar een deel van hen nog maar kort in het land verblijft en waarschijnlijk niet in België besmet werd. Het epidemiologisch profiel van deze groep, hoewel niet homogeen, verschilt van de patiënten met een Belgische nationaliteit.

I.2.3.1. Verdeling volgens geslacht en leeftijd

Figuur 7: Geslacht en leeftijd van de niet-Belgische HIV-geïnfecteden gediagnosticeerd in de periode 2008-2010

Bij de mannen gediagnosticeerd tussen 2007 en 2009 vindt men de meeste HIV-geïnfecteden terug in de leeftijdsgroep 30-39 jaar en bij de vrouwen in de groep 25-34 jaar. De verhouding man/vrouw bedraagt 1,1 wat aanzienlijk lager is dan bij Belgen (8,2).

I.2.3.2. Verdeling per nationaliteit

Van de niet-Belgische geïnfecteerden gediagnosticeerd tussen 2008 en 2010 (n=1364), komt 62,3% uit Subsaharisch Afrika, 22,4% uit Europa, 12,9% uit Amerika of Azië en 2,4% uit Noord-Afrika. Tabel 17 toont de verdeling van deze patiënten volgens regio en land van oorsprong.

Tabel 17: Verdeling van de niet-Belgische HIV-geïnfecteerden gediagnosticeerd in de periode 2008-2010, volgens regio en land van oorsprong

Regio	Land van oorsprong	N	%	Man/Vrouw - verhouding
Europa	Nederland	66	21,6	4,4
	Frankrijk	48	15,7	
	Italië	31	10,2	
	Portugal	28	9,2	
	Rusland	23	7,5	
	Andere	109	35,7	
	Totaal	305	100	
Subsaharisch Afrika	Congo*	165	19,4	0,6
	Kameroen	143	16,8	
	Rwanda	87	10,2	
	Guinee	84	9,9	
	Burundi	50	5,9	
	Andere	321	37,8	
	Totaal	850	100	
Noord-Afrika	Marokko	28	84,9	2,3
	Andere	5	15,1	
	Totaal	33	100	
Azië, Amerika, andere	Brazilië	34	19,3	3,0
	Thailand	25	14,2	
	Ecuador	10	5,7	
	Verenigde Staten	10	5,7	
	Andere	97	55,1	
	Totaal	176	100	

* waarschijnlijk RDC (onprecieze codering)

I.2.3.3. Overdrachtswijzen

In tabel 18 wordt de evolutie van de waarschijnlijke overdrachtswijzen beschreven. De heteroseksuele overdrachtswijze wordt het meest frequent gerapporteerd.

Tabel 18: Verdeling van niet-Belgische HIV-geïnfecteerden (%) volgens overdrachtswijze, per jaar van diagnose

Overdrachtswijze	N	Homo- /biseks.contacten	i.v.- druggebruik	Homo-/biseks.+i.v.- drug0	Hemofilie	Transfusie	Heteroseks.contact en	Moeder/Kind
<u>Diagnosejaar</u>								
≤1985	263	9.1	11.8	1.1	0.8	4.6	65.4	7.2
1986	210	14.3	10.0	1.4	0.0	3.3	67.1	3.8
1987	230	20.0	10.9	0.4	0.0	4.4	61.7	2.6
1988	200	13.0	16.0	0.5	0.0	5.0	60.0	5.5
1989	287	12.9	11.2	0.7	0.0	6.6	64.8	3.8
1990	314	12.7	8.6	0.3	0.0	6.4	67.8	4.1
1991	296	12.8	8.1	0.3	0.7	2.7	74.3	1.0
1992	414	9.2	6.5	0.5	0.2	3.6	75.4	4.6
1993	402	9.0	5.2	0.8	0.3	5.2	75.4	4.2
1994	370	9.2	5.7	0.3	0.0	4.3	77.3	3.2
1995	278	9.7	4.0	0.7	0.0	4.7	77.0	4.0
1996	248	12.1	3.6	0.0	0.0	4.8	73.8	5.7
1997	236	5.9	4.2	0.4	0.0	3.8	82.2	3.4
1998	296	9.5	2.7	0.7	0.0	5.7	79.1	2.4
1999	291	7.6	3.1	0.0	0.0	3.4	82.8	3.1
2000	403	10.4	2.5	0.5	0.0	4.7	78.7	3.2
2001	435	10.8	3.2	0.5	0.0	3.7	78.9	3.0
2002	476	10.3	2.3	0.2	0.0	4.8	79.6	2.7
2003	489	10.4	3.3	0.0	0.0	4.1	79.6	2.7
2004	486	10.7	3.1	0.2	0.0	4.9	79.6	1.4
2005	475	13.7	1.9	0.2	0.4	5.5	77.1	1.3
2006	413	20.6	2.2	0.2	0.0	3.6	72.4	1.0
2007	445	19.6	2.3	0.2	0.2	3.4	71.7	2.7
2008	414	23.9	1.9	0.7	0.2	3.6	68.1	1.5
2009	409	23.2	2.2	0.2	0.2	2.4	70.9	0.7
2010	459	23.8	1.7	0.0	0.0	3.7	69.5	1.3

De verdeling van de overdrachtswijzen is gevoelig gewijzigd in de loop van de tijd. Sinds het begin van de epidemie zien we een dalende trend in de overdrachtswijze via intraveneus druggebruik. Sinds 2004 wordt een daling van het aandeel via heteroseksuele contacten en een stijging van het aandeel via homo/biseksuele contacten vastgesteld.

I.2.3.4. Geografische spreiding

Meer dan één derde van de personen van niet-Belgische nationaliteit gediagnosticeerd met HIV in 2009 en waarvan de woonplaats is gekend, woont in Brussel (37%).

Het aandeel infecties door homo/biseksuele overdracht is het hoogst in Brussel, doch daalt in 2010 in vergelijking met de voorgaande jaren, terwijl dit stijgt in de andere regio's (tabel 19).

Tabel 19: Verdeling van de niet-Belgische HIV-geïnfecteerden per overdrachtswijze en regio (%) in de periodes 2003-2005, 2006-2008 en het jaar 2009

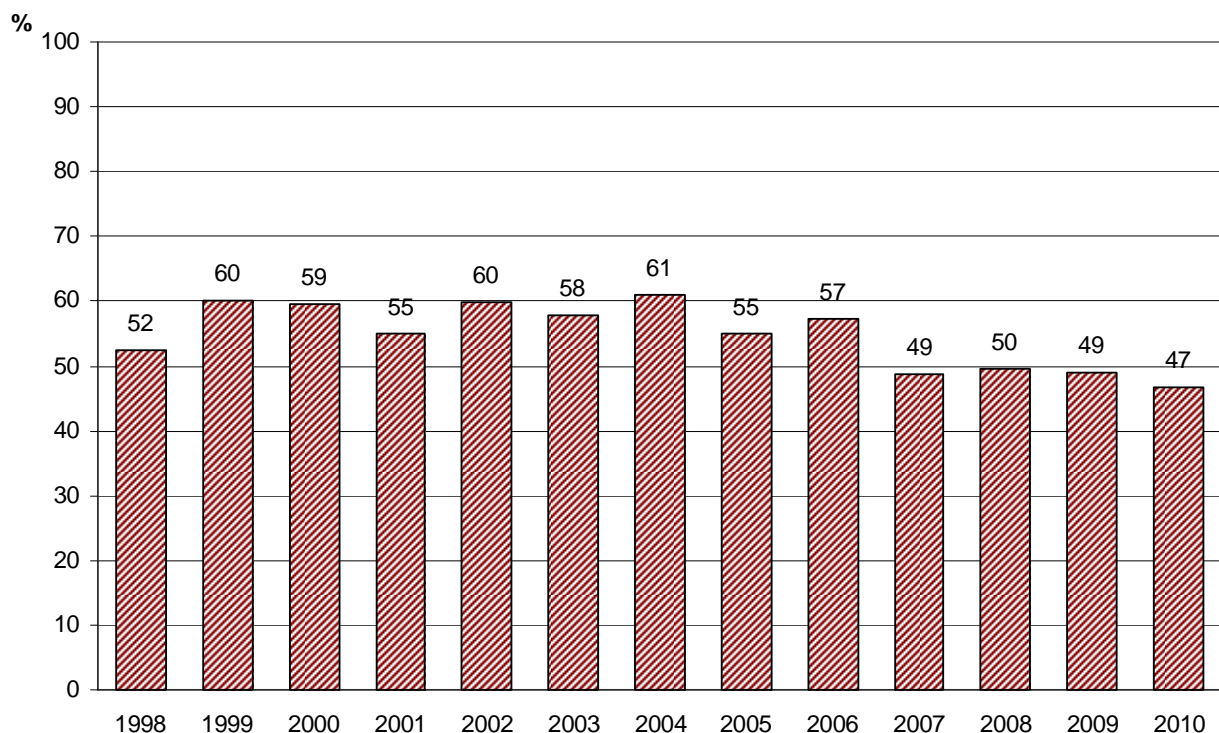
Overdrachtswijze	Brussel			Vlaanderen			Wallonië		
	2004-2006 (N=450)	2007-2009 (N=454)	2010 (N=149)	2004-2006 (N=442)	2007-2009 (N=407)	2010 (N=162)	2004-2006 (N=302)	2007-2009 (N=233)	2010 (N=94)
Homo-/biseksuele contacten	21,6	30,2	26,9	14,0	20,9	27,8	7,3	12,0	12,8
i.v.-druggebruik	2,7	1,3	2,1	2,7	3,4	1,9	1,7	1,7	1,1
Homo-/biseksuele + i.v.-drugs	-	-	-	0,2	1,0	-	0,7	0,4	-
Hemofilie	-	-	-	0,2	-	-	0,3	0,4	-
Transfusie	4,4	3,3	0,7	2,9	2,2	2,5	8,3	3,4	9,6
Heteroseksuele contacten	70,7	64,8	69,1	77,8	70,3	66,7	80,5	80,3	74,5
Moeder/Kind	0,7	0,4	1,3	2,0	2,2	1,2	1,3	1,7	2,1
Totaal*	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

* Met uitzondering van de patiënten voor wie de woonplaats en de overdrachtswijze niet is gekend

I.2.3.5. Vroegdetectie van HIV

De diagnose kan als laattijdig beschouwd worden als het T4-lymfocytengehalte van de patiënt minder dan $350/\text{mm}^3$ bedraagt op het moment van de HIV-diagnose, of als AIDS wordt gediagnosticeerd minder dan 3 maanden na de HIV-diagnose. Figuur 8 toont dat de proportie van de zeer laattijdig gestelde HIV-diagnoses gedaald is in de loop van jaren 2004-2010:

Figuur 8: Proportie van de laattijdig gediagnosticeerde HIV-infecties bij niet-Belgische patiënten, 1998-2010

In 2004 werden 61% van de HIV-infecties zeer laattijdig gediagnosticeerd. In 2008 bedroeg deze proportie 50% en in 2010 47%. De geobserveerde matige daling in de loop van de tijd doet een gunstige evolutie vermoeden wat betreft het tijdig stellen van de HIV-diagnose.

Opmerking: De geobserveerde verschillen tussen Belgische patiënten (figuur 6) en niet-Belgische (figuur 8) moeten met de grootste voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd. Bij personen van niet-Belgische nationaliteit heeft de ingezamelde informatie soms betrekking op de eerste positieve test uitgevoerd in België, terwijl de eerste diagnose van HIV-infectie eerder werd gesteld in het land van oorsprong.

De migratie veroorzaakt een bias in de schatting van de tijdigheid van de diagnose in deze populatie.

II. AIDS-PATIËNTEN

II.1. METHODEN

De in september 1982 door de Centers for Disease Control and Prevention (CDC) voorgestelde AIDS-definitie wordt in België gebruikt sinds de epidemiologische surveillance begon in maart 1983. De CDC vulde deze eerste definitie aan in augustus 1987 met richtlijnen voor AIDS-diagnose bij patiënten met onbekende serologie en voor patiënten met een negatieve HIV-serologie doch met aandoeningen die op AIDS wijzen (HIV-encefalitis, HIV Wasting Syndroom).

Deze gewijzigde definitie wordt sinds begin 1988 in België toegepast. Sinds januari 1993 is er een nieuwe wijziging met toevoeging van drie bijkomende pathologieën aan de lijst van de AIDS-definiërende aandoeningen zijnde longtuberculose, recidiverende pneumonie en baarmoederhalskanker.

De AIDS-patiënten worden anoniem geregistreerd via een gestandaardiseerd formulier. Zesmaandelijks worden de aangegeven infecties gevalideerd in overeenstemming met de Europese AIDS definitie (ECDC) .

De volgende gegevens worden geregistreerd: datum van aangifte en diagnose, leeftijd, geslacht, burgerlijke stand, nationaliteit, etnische oorsprong, verblijfplaats, waarschijnlijke overdrachtswijze, HIV1- en/of HIV2-serologie, ziekte(n) kenmerkend voor AIDS.

De opvolgingsgegevens betreffende het eventuele overlijden en de datum van de laatste consultatie worden eveneens verzameld. Na validatie wordt een statistische analyse gerealiseerd.

II.2. RESULTATEN

II.2.1. Cumulatief aantal en de evolutie van het aantal nieuwe zieken

Tussen 1983 en 31 december 2009 werden 4130 AIDS-gevallen geregistreerd.

Onder hen zijn er 1942 overleden, van 524 is er geen nieuws meer en 1664 zijn nog steeds in leven op 31 december 2010.

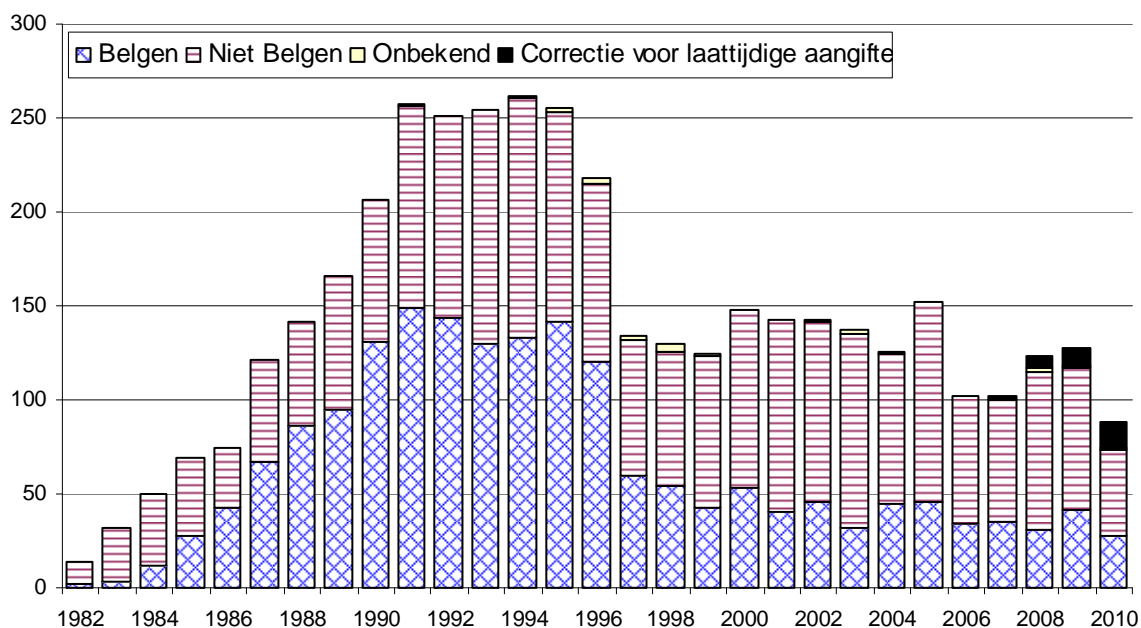
De eerste AIDS-patiënten werden in het begin van de jaren tachtig geregistreerd. In figuur 9 wordt de evolutie van het aantal nieuw aangegeven patiënten per jaar weergegeven. Hierbij wordt rekening gehouden met de nationaliteit van de patiënten.

Als men de cijfers over de loop der jaren bekijkt, ziet men tussen 1991 en 1995 een plateau voor wat betreft het aantal nieuw gediagnosticeerde AIDS-patiënten met gemiddeld 255 gevallen per jaar. De incidentie is sterk gedaald tijdens de jaren 1996 en 1997 (-50%) dankzij het gebruik van de nieuwe antiretrovirale geneesmiddelen.

Deze daling houdt echter op vanaf 1998 en het jaarlijkse aantal gemelde gevallen tijdens de periode 1998-2009 heeft zich gestabiliseerd. De gecorrigeerde incidentie over de vijf laatste jaren bedraagt respectievelijk 102, 102, 123, 128 en 88. Voor het jaar 2010 werden tot op dit moment 74 nieuw gediagnosticeerde gevallen gemeld. De incidentie gecorrigeerd voor laattijdige aangiften bedraagt 88 gevallen.

Het feit dat we een vertraging zien in de daling van het aantal AIDS-gevallen sinds 1997 kunnen we deels toeschrijven aan het aantal AIDS-patiënten die hun diagnose van een HIV-infectie pas te weten komen op het ogenblik van hun ziekte. Het percentage van de AIDS-patiënten die hun seropositiviteit ontdekten bij de diagnose van AIDS was 21% tussen 1995 en 1996. Het bedraagt 36% in 2009-2010 (38% bij de heteroseksuelen en 32% bij de homo/biseksuelen).

Figuur 9: Nieuwe AIDS-patiënten volgens nationaliteit per jaarlijkse aangifte

Naast het geheel van de nieuwe AIDS-patiënten worden de resultaten die betrekking hebben op AIDS-patiënten van Belgische nationaliteit en AIDS-patiënten van niet Belgische nationaliteit in figuur 9 voorgesteld.

II.2.2. Zieken van de Belgische nationaliteit

II.2.2.1. Evolutie van het aantal nieuwe AIDS-patiënten

De evolutie van de verschillende etappes AIDS-patiënten werd al beschreven in figuur 9.

II.2.2.2. Verdeling volgens geslacht en leeftijd

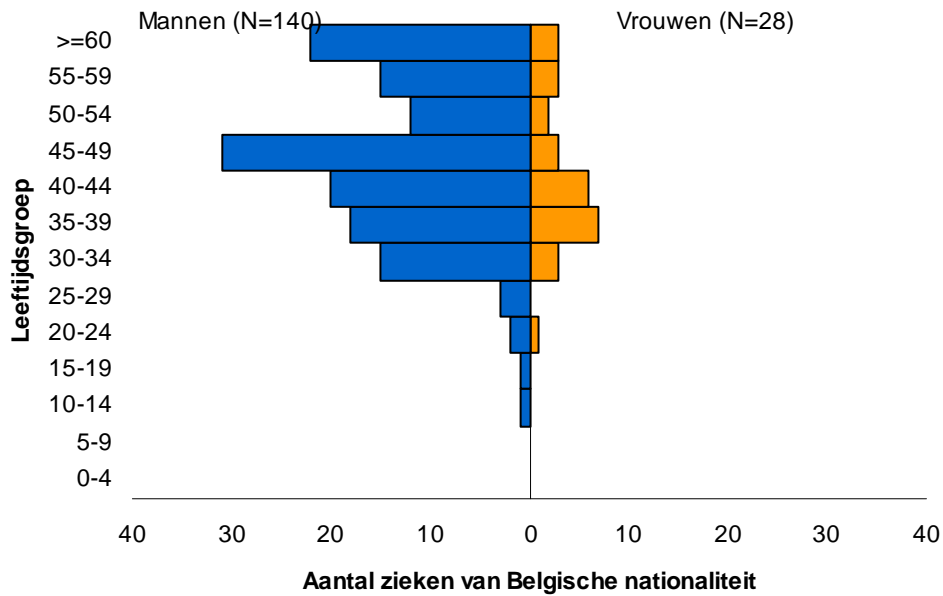
Zoals blijkt uit onderstaande tabel, zijn er bij de AIDS-patiënten 5 maal meer mannen dan vrouwen.

Tabel 21: Verdeling van de Belgische AIDS-patiënten (N) naar geslacht en per jaar van diagnose

Jaar van diagnose	Mannen (n)	Vrouwen (n)	Man/Vrouw verhouding
< 1985	37	11	3,4
1986	38	5	7,6
1987	57	10	5,7
1988	73	13	5,6
1989	80	15	5,3
1990	114	17	6,7
1991	125	24	5,2
1992	129	15	8,6
1993	112	18	6,2
1994	115	18	6,4
1995	121	21	5,8
1996	97	23	4,2
1997	47	13	3,6
1998	50	4	12,5
1999	37	6	6,2
2000	43	10	4,3
2001	31	9	3,4
2002	31	15	2,1
2003	25	7	3,6
2004	37	8	4,6
2005	43	3	14,3
2006	24	10	2,4
2007	31	4	7,8
2008	27	4	6,8
2009	36	5	7,2
2010	23	5	4,6
Totaal	1583	293	5,4

De hoogst vertegenwoordigde leeftijdsgroepen onder de personen gediagnosticeerd tussen 2005 en 2009 zijn die van 45-49 jaar bij de mannen en die van 35-44 jaar bij de vrouwen. Er werd gedurende deze periode geen enkele diagnose gesteld bij personen jonger dan 15 jaar (figuur 10).

Figuur 10: Geslacht en leeftijd van de Belgische AIDS-patiënten in België gediagnosticeerd in de periode 2006-2010

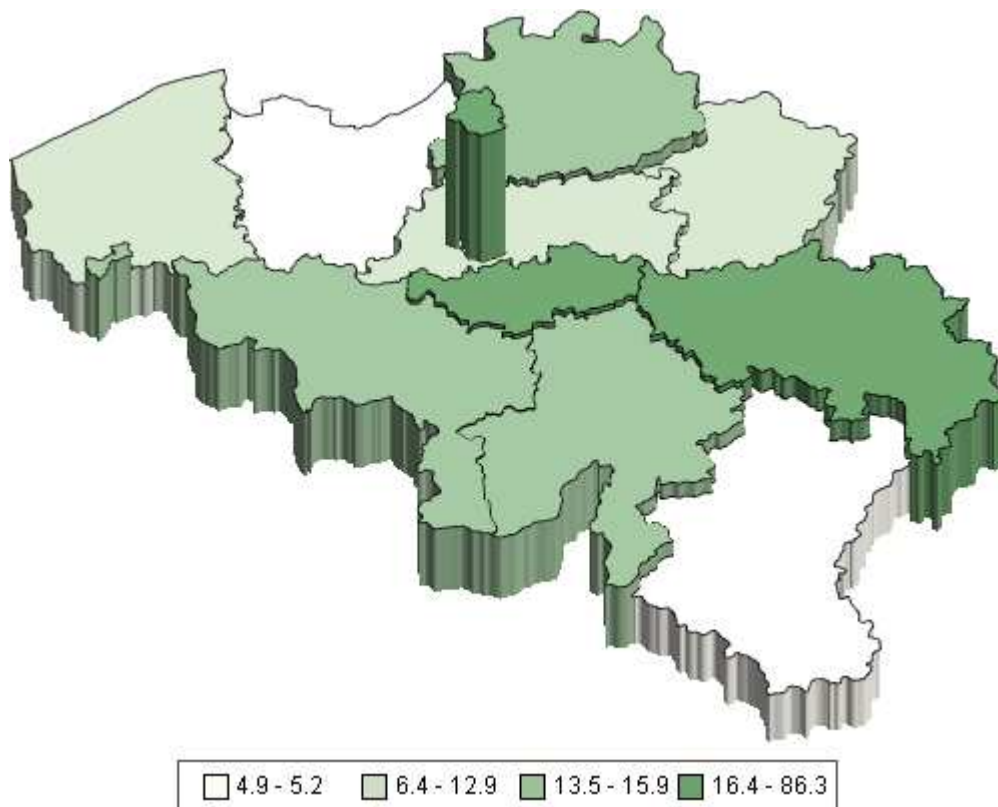

Gedurende deze periode is - op het ogenblik van de diagnose - de gemiddelde leeftijd van de mannen 47,1 jaar (mediaan: 46,6 jaar) en vrouwen 44.1 jaar (mediaan: 41,0 jaar). De gemiddelde leeftijd op het moment van de AIDS-diagnose is significant gestegen, dit zowel bij de mannen als bij de vrouwen ($p < 0,01$).

II.2.2.3. Geografische spreiding

De provincie of het gewest van verblijf is gekend voor 1734 Belgische patiënten (92,4%). Bijna 40% woonde in de regio Brussel op het ogenblik van de diagnose (figuur 11). Als men rekening houdt met de populatie dan zijn de provincies die het meest geraakt zijn Luik, Waals-Brabant, Antwerpen, en Henegouwen, in dalende volgorde.

Figuur 11: Gecumuleerde incidentie per 100 000 inwoners per provincie of gewest van de in België verblijvende AIDS-patiënten, aangegeven sinds 1983

In tabel 22 worden het aantal nieuwe AIDS-gevallen per jaar van diagnose en verdeeld per regio weergegeven.

Tabel 22: Nieuwe AIDS-gevallen bij Belgen per gewest en per jaar van diagnose

Jaar van diagnose	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Totaal
<1985	16	3	6	25
1986	18	9	6	33
1987	24	14	17	55
1988	32	13	26	71
1989	33	29	24	86
1990	49	43	27	119
1991	54	48	33	135
1992	59	44	37	140
1993	49	57	22	128
1994	43	48	38	129
1995	52	45	37	134
1996	41	37	38	116
1997	23	15	19	57
1998	21	22	9	52
1999	16	13	10	39
2000	14	21	16	51
2001	12	14	13	39
2002	17	15	12	44
2003	14	10	7	31
2004	18	12	12	42
2005	15	22	9	46
2006	13	11	10	34
2007	8	12	11	31
2008	12	9	9	30
2009	12	11	17	40
2010	8	13	6	27
Totaal	673	590	471	1734

II.2.2.4. Overdrachtswijzen

In tabel 23 worden de verschillende mogelijke overdrachtswijzen geordend. Patiënten met meerdere mogelijke overdrachtswijzen, werden ondergebracht in de categorie met het hoogste transmissierisico.

Op het totaal aantal geregistreerde AIDS-gevallen tussen 2006 en 2010, wordt de heteroseksuele weg in 37% van de gevallen als vermoedelijke overdrachtswijze weerhouden: 29% bij de mannen en 79% bij de vrouwen.

Bij mannen is de homo- of biseksuele overdracht de belangrijkste overdrachtswijze: veruit twee op drie mannen worden via deze weg besmet (61,7%).

Tabel 23: Verdeling van de Belgische AIDS-patiënten volgens overdrachtswijze, cumulatieve gegevens 2006-2010

Overdrachtswijze	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Homo-/biseksuele contacten	87	61.7	0	0.0	87	51.5
i.v.-druggebruik	2	1.4	3	10.7	5	3.0
Homo-/biseksuele + i.v.-drugs	2	1.4	0	0.0	2	1.2
Hemofilie	1	0.7	0	0.0	1	0.6
Transfusie	2	1.4	2	7.1	4	2.4
Heteroseksuele contacten	41	29.1	22	78.6	63	37.3
Moeder/Kind	2	1.4	1	3.6	3	1.8
Onbekend	4	2.8	0	0.0	4	2.4
Totaal	141	100.0	28	100.0	169	100.0

Het belang van de verschillende overdrachtswijzen volgens jaar van diagnose wordt voorgesteld in tabel 24.

Tabel 24: Verdeling van de AIDS-patiënten (N) volgens overdrachtswijze en per jaar van diagnose

Overdrachtswijze	Totaal	Homo- /biseks.contacten	i.v.- druggebruik	Homo-/biseks.+i.v.- drug0	Hemofilie	Transfusie	Heteroseks.contact en	Moeder/Kind
≤1985	48	22	1	0	0	6	13	3
1986	43	26	1	0	0	2	12	1
1987	67	36	1	1	0	12	16	1
1988	86	52	4	0	1	5	22	1
1989	95	53	4	1	2	4	30	1
1990	131	77	4	3	1	7	37	2
1991	149	89	7	1	1	6	39	6
1992	144	94	6	1	3	5	33	1
1993	130	83	9	1	1	4	30	2
1994	133	74	9	1	1	1	39	2
1995	142	84	8	0	0	2	45	0
1996	120	55	5	0	1	5	46	3
1997	60	29	2	0	1	1	25	2
1998	54	32	3	0	0	0	16	0
1999	43	20	1	1	0	1	16	1
2000	53	21	7	0	1	1	19	1
2001	40	21	1	0	0	0	17	0
2002	46	16	6	0	0	2	21	0
2003	32	12	4	0	0	1	13	0
2004	45	21	3	0	0	1	18	0
2005	46	30	3	0	0	0	12	0
2006	34	15	2	0	1	2	13	0
2007	35	20	1	0	0	1	10	2
2008	31	14	1	1	0	0	13	0
2009	41	22	1	1	0	1	15	1
2010	28	16	0	0	0	0	12	0
Totaal	1.876	1.034	94	12	14	70	582	30

Men ziet dat het absoluut aantal geregistreerde patiënten verminderde sinds 1996. Tot 1996 was de homo/biseksuele overdracht de voornaamste overdrachtswijze bij de Belgische AIDS-patiënten. Daarna benadert het jaarlijks aantal nieuwe AIDS-diagnoses via heteroseksuele overdracht het jaarlijks aantal nieuwe AIDS-diagnoses via homo/biseksuele overdracht. In absolute cijfers wordt er voor alle overdrachtswijzen een daling waargenomen.

Het absolute aantal AIDS-patiënten bij wie HIV-overdracht plaatsvond door het injecteren van drugs is tot op heden steeds beperkt gebleven. Voor 50% van de 106 patiënten waarvoor IV-druggebruik werd gemeld, werden ook homoseksuele of heteroseksuele contacten gerapporteerd. In deze gevallen is het niet mogelijk om de vermoedelijke overdrachtswijze van de infectie met zekerheid aan te duiden.

De HIV-overdracht gebeurde mogelijks via bloedtransfusie bij 3,7% van het totaal aantal Belgische AIDS-patiënten (tabel 23). Van de 70 vermelde transfusies vonden er 35 in België plaats, waarvan 2 na augustus 1985, wanneer de systematische screening van bloeddonoren werd gestart. In het eerste geval, een transfusie toegediend in 1986, signaleerde de patiënt ook het bestaan van een risico op besmetting via heteroseksueel contact en bij de tweede patiënt werd de seroconversie van de donor gedocumenteerd na de transfusie.

II.2.2.5. Tijdsverloop tussen HIV- en AIDS-diagnose

Tussen 2003 en 2006 werd bij drie op tien (28,4%) patiënten de HIV-diagnose minder dan 3 maanden voor de AIDS-diagnose gesteld, d.w.z. dat de detectie van HIV-antilichamen zeer laattijdig gebeurde in de evolutie van de infectie (tabel 26).

Voor de periode 2007-2010 is de verhouding van de patiënten bij wie de HIV-diagnose minder dan 3 maanden voor de AIDS-diagnose gesteld werd gelijk aan 35,0%.

De geobserveerde verschillen naar overdrachtswijze over de bestudeerde periodes zijn echter niet statistisch significant, het gering aantal gevallen in beschouwing genomen.

Tabel 26: Tijdsverloop tussen rapportage van HIV-infectie en AIDS, vergelijking jaren 2003-2006 en 2007-2010

Overdrachtswijze	2003-2006		2007-2010	
	N	Tijdsverloop < 3 maanden (%)	N	Tijdsverloop < 3 maanden (%)
Homo-/biseksuele contacten	56	32,1	67	31,3
i.v. -druggebruik	8	12,5	3	33,3
Heteroseksuele contacten	38	26,3	47	40,4
Totaal	102	28,4	117	35,0

II.2.2.6. Geassocieerde klinische syndromen

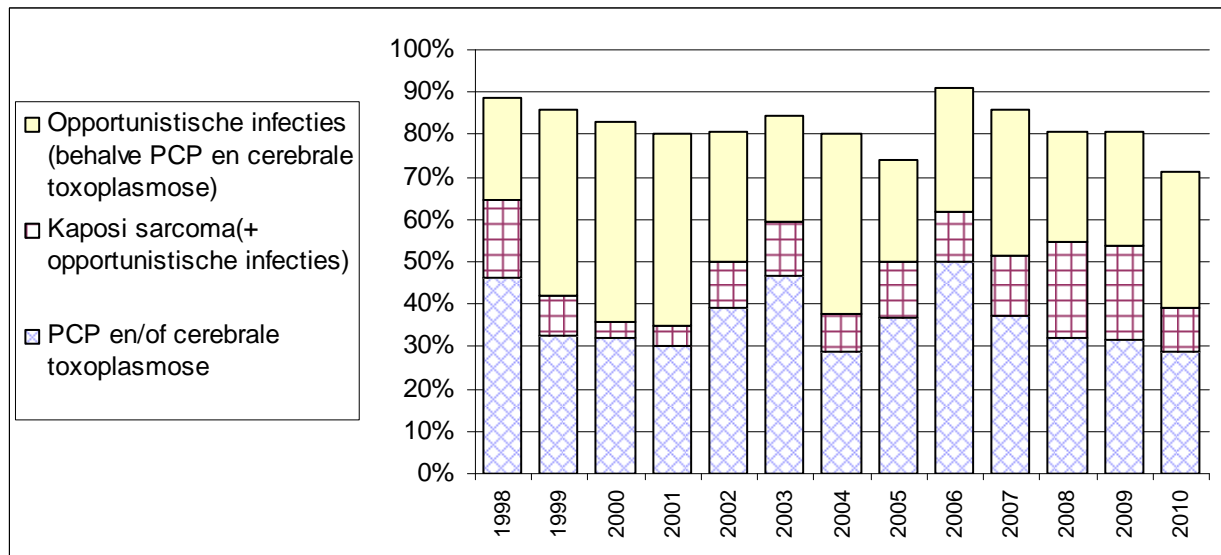
In tabel 27 vindt men de klinische aandoeningen die leiden tot de AIDS-diagnose. Patiënten met meerdere aandoeningen werden in de klasse van de meest frequent voorkomende aandoening geplaatst.

Tabel 27: Aandoeningen -in hiërarchische volgorde- leidend tot de AIDS-diagnose bij Belgische patiënten, cumulatieve gegevens 1985-2010

Aandoeningen	Geslacht		N	Totaal	
	M	V			%
Kaposi sarcoom (KS)	226	5	231		12.3
Opportunistische infecties (OI)	1067	242	1309		69.8
KS + OI	75	0	75		4.0
Lymfoom	91	8	99		5.3
HIV-encefalitis	62	13	75		4.0
HIV-wasting syndroom	60	16	76		4.1
Lymfoïde interstitiële pneumonie	2	3	5		0.3
Invasieve baarmoederhalskanker	0	6	6		0.3
Totaal	1583	293	1876		100.0

Longtuberculose (alleen of geassocieerd) werd gezien in 5,9% van de nieuw aangegeven diagnoses en dit vanaf 1993, het ogenblik waarop longtuberculose opgenomen werd in de definitie van de AIDS-definiërende aandoeningen. Kaposi sarcoom werd in 16,3% van alle aandoeningen gevonden (alleen: 12,3%; geassocieerd aan een opportunistische infectie: 4,0%). Deze aandoening werd het meest gezien bij homo- en biseksuelen, waar ze 26,4% van de klinische syndromen uitmaakte (sarcoom alleen: 19,8%; geassocieerd: 6,6%).

Figuur 12: Evolutie van de verdeling van nieuwe Belgische AIDS-patiënten per groep van AIDS-definiërende aandoeningen

II.2.2.7. Mortaliteit

De sterfte één jaar na het stellen van de AIDS-diagnose is sterk gedaald. De overlevingskans twee jaar na het stellen van de diagnose is continu gestegen in de loop der tijd. Voor de patiënten gediagnosticeerd vóór 1995 was de overlevingskans niet meer dan 50%.

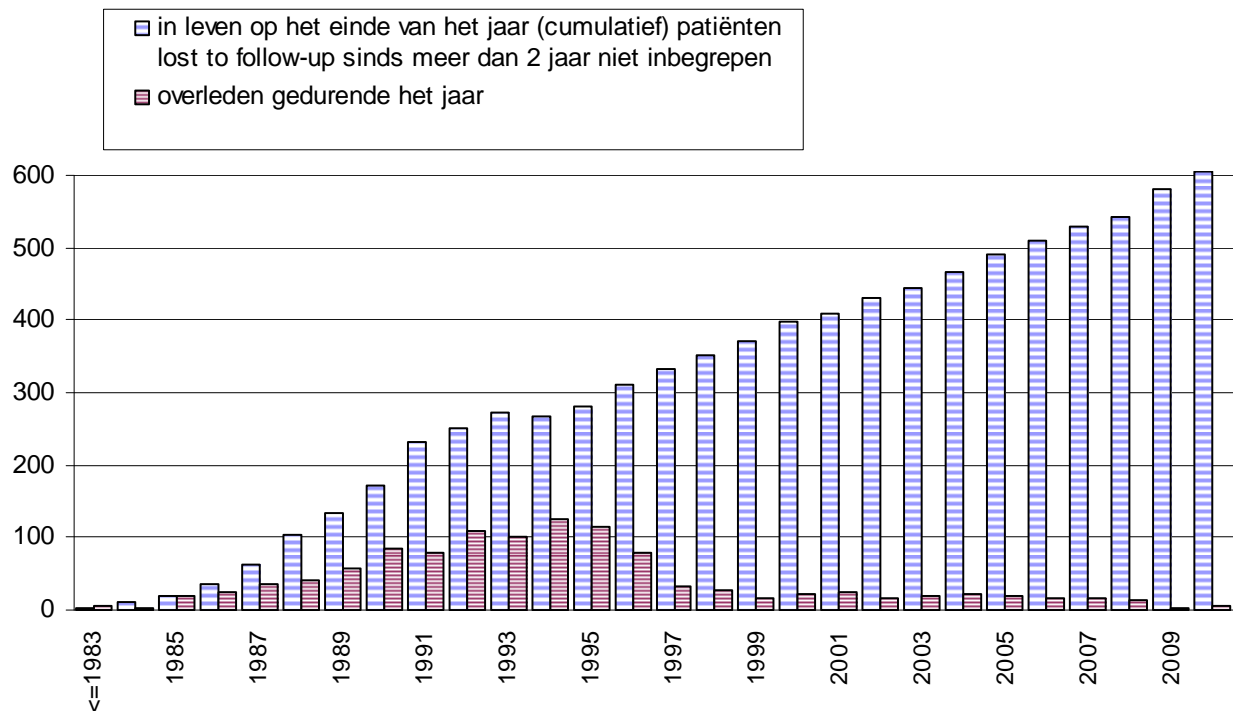
Tabel 28: Overlevingskans van de Belgische AIDS-patiënten per jaar van diagnose van AIDS en volgens observatieduur

Jaar van Diagnose	N	Cumulatief percentage van de nog in leven zijnde AIDS-patiënten na: (in jaren)											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1986	43	36	24	13	13	10	10	7	7	7	7	7	7
1987	65	61	32	22	11	9	6	6	6	4	4	4	4
1988	86	68	44	25	22	10	7	7	7	7	7	7	7
1989	93	59	36	22	18	14	10	6	6	6	6	6	6
1990	131	58	39	19	16	13	11	10	9	7	7	7	7
1991	147	75	40	27	17	14	12	12	12	12	12	12	11
1992	144	71	42	25	17	16	15	13	12	12	12	12	11
1993	129	65	44	27	25	25	25	24	23	22	21	21	20
1994	132	53	31	23	21	19	19	17	17	15	15	15	14
1995	139	75	62	57	54	51	49	49	46	45	45	44	43
1996	119	84	79	77	75	72	69	67	67	62	60	59	59
1997	60	87	82	80	78	75	71	68	64	62	62	62	57
1998	52	84	82	80	76	76	74	74	74	74	74	74	
1999	43	75	67	62	62	53	50	47	47	47	47		
2000	52	78	74	68	64	61	58	58	58	58			
2001	40	83	80	77	69	66	66	63	63				
2002	45	93	88	88	83	81	81	81					
2003	32	74	74	71	67	67	67						
2004	45	96	91	89	89	77							
2005	46	87	87	84	78								
2006	34	85	77	77									
2007	30	74	74										
2008	25	56											

Tot 1994 is het sterftecijfer voor AIDS jaar na jaar gestegen waarna een scherpe daling is ingezet vanaf 1996, dank zij de komst van de antiretrovirale geneesmiddelen.

Op het einde van 2009 waren er 605 AIDS-patiënten in leven, onder medische behandeling en medisch toezicht.

Figuur 13: Aantal overlijdens per jaar en aantal patiënten nog in leven op het einde van het jaar van de Belgische AIDS-patiënten

II.2.3. AIDS-patiënten van niet-Belgische nationaliteit

II.2.3.1. Evolutie van het aantal nieuwe AIDS-patiënten

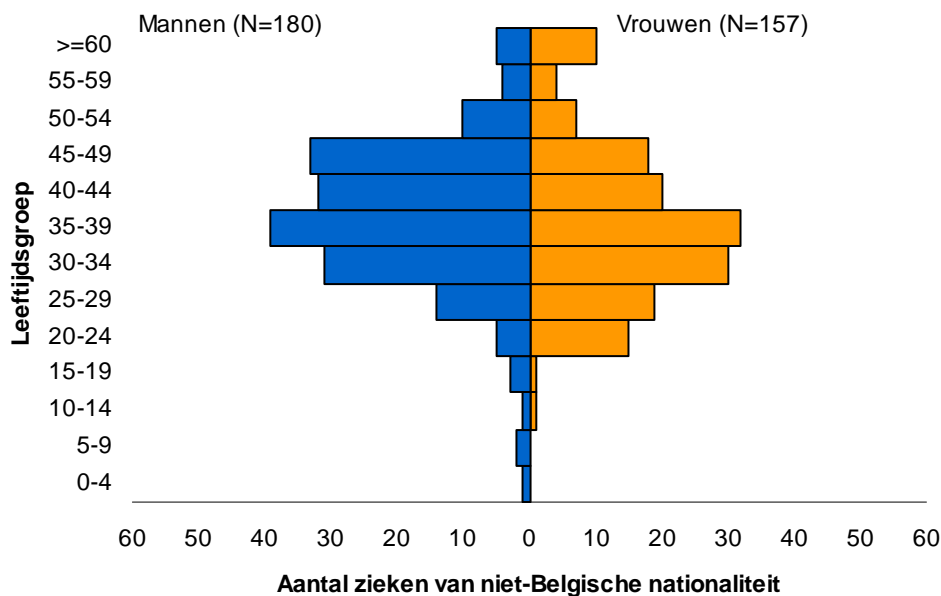
De verschillende fasen van deze evolutie werden beschreven in figuur 9.

II.2.3.2. Verdeling volgens geslacht en leeftijd

Voor de periode 2006-2010 bedraagt de man/vrouw verhouding 1,15 en ligt duidelijk lager dan deze bij de Belgische AIDS-patiënten (5,0). Bij volwassen mannen is de gemiddelde leeftijd op het moment van de diagnose bij de niet-Belgen (39,7 jaar) lager dan bij de Belgen (47,1 jaar).

Het verschil in leeftijd is ook opvallend bij de vrouwen: gemiddelde leeftijd van de niet-Belgen is 38,2 jaar, tegenover deze van de Belgen met 44,1 jaar.

Figuur 14: Geslacht en leeftijd van niet-Belgische AIDS-patiënten in België gediagnosticeerd in de periode 2006-2010

II.2.3.3. Verdeling volgens nationaliteit

De meeste niet-Belgen zijn van Afrikaanse herkomst (75%) (tabel 29).

Tabel 29: Verdeling van de niet-Belgische AIDS-patiënten volgens nationaliteit, cumulatieve gegevens 2006-2010

Nationaliteit	M	V	Ratio M/V	Totaal
Europese	36	11	3.3	47
Afrikaanse Zuid-Sahara	117	137	0.9	254
Noord-Afrikaanse	12	2	6.0	14
Andere	15	8	1.9	23
Totaal	180	158	1.1	338

II.2.3.4. Geografische verspreiding

In tabel 30 wordt het aantal nieuwe AIDS-gevallen per jaar weergegeven, verdeeld per regio. De regio waar de patiënt verblijft, is gekend voor 76,3% van de gevallen: 64,0% van de meldingen zijn afkomstig uit het Brusselse gewest, 18,3% uit Wallonië en 17,7% uit Vlaanderen. Het betreft de vermelding van het gewest op het moment van de gestelde diagnose.

Tabel 30: Verdeling van de niet-Belgische AIDS-patiënten (N) volgens regio en per jaar van diagnose

Jaar van diagnose	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Totaal
<1986	21	4	1	26
1987	19	3	1	23
1988	18	0	2	20
1989	30	1	9	40
1990	36	4	6	46
1991	42	13	11	66
1992	34	8	22	64
1993	59	20	24	103
1994	64	25	22	111
1995	60	12	23	95
1996	48	16	14	78
1997	43	14	7	64
1998	42	14	13	69
1999	42	12	15	69
2000	52	21	15	88
2001	53	27	11	91
2002	61	14	13	88
2003	61	10	18	89
2004	43	19	10	72
2005	50	24	23	97
2006	46	8	9	63
2007	41	12	9	62
2008	50	9	14	73
2009	47	6	13	66
2010	29	6	6	41
Totaal	1091	302	311	1704

II.2.3.5. Overdrachtswijzen

Heteroseksuele overdracht is de meest waarschijnlijke overdrachtswijze in drie gevallen op vier bij de niet-Belgische AIDS-patiënten.

Tabel 31: Verdeling van niet-Belgische AIDS-patiënten volgens overdrachtswijze, cumulatieve gegevens 2006-2010

Overdrachtswijze	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Homo-/biseksuele contacten	42	23.3	0	0.0	42	12.4
i.v.-druggebruik	14	7.8	2	1.3	16	4.7
Transfusie	3	1.7	7	4.4	10	3.0
Heteroseksuele contacten	109	60.6	143	90.5	252	74.6
Moeder/Kind	5	2.8	1	0.6	6	1.8
Onbekend	7	3.9	5	3.2	12	3.6
Totaal	180	100.0	158	100.0	338	100.0

Homo- of biseksuele contacten vertegenwoordigen ongeveer 23% van de mogelijke overdrachtswijzen bij de mannelijke niet-Belgen. Dit is 3 maal minder dan bij de Belgen.

Tabel 32: Verdeling van niet-Belgische AIDS-patiënten volgens nationaliteit en overdrachtswijze, cumulatieve gegevens 2006-2010

Overdrachtswijze	Europeanen		Afkomstig uit Subsaharisch Afrika		Afkomstig uit Noord- Afrika		Andere	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Homo-/biseksuele contacten	19	40.4	5	2.0	3	21.4	15	65.2
i.v.-druggebruik	6	12.8	4	1.6	6	42.9	0	0.0
Transfusie	1	2.1	9	3.5	0	0.0	0	0.0
Heteroseksuele contacten	20	42.6	220	86.6	4	28.6	8	34.8
Moeder/Kind	0	0.0	6	2.4	0	0.0	0	0.0
Andere of onbekend	1	2.1	10	3.9	1	7.1	0	0.0
Totaal	47	100.0	254	100.0	14	100.0	23	100.0

De heteroseksuele overdrachtswijze bij de niet-Belgen afkomstig van Subsaharisch Afrika (86,6%) en het I.V.-druggebruik als overdrachtswijze bij de niet-Belgen afkomstig van Noord-Afrika (42,9%) wordt hierbij opgemerkt.

II.2.3.6. Geassocieerde klinische syndromen

In tabel 33 zijn de klinische syndromen die leiden tot AIDS geklasseerd volgens dezelfde volgorde als bij de Belgische AIDS-patiënten (tabel 27).

Tabel 33: Aandoeningen -in hiërarchische volgorde- leidend tot de AIDS-diagnose bij de niet-Belgische AIDS-patiënten, cumulatieve gegevens 1985-2010

Aandoeningen	Geslacht		Totaal	%
	M	V		
Kaposi sarcoom (KS)	102	29	131	5.9
Opportunistische infecties (OI)	964	831	1,796	80.6
KS + OI	61	34	95	4.3
Lymfoom	50	16	66	3.0
HIV-encefalitis	25	22	47	2.1
HIV-wasting syndroom	29	22	51	2.3
Lymfoïde interstitiële pneumonie	11	13	24	1.1
Invasieve baarmoederhalskanker	0	19	19	0.9
Totaal	1,242	986	2,229	100.0

Voor 420 patiënten was een longtuberculose (alleen of geassocieerd) de aanleiding tot de AIDS-diagnose. Dit komt neer op 26,2% van de niet-Belgische zieken gediagnosticeerd na 1993 versus 5,9% van de Belgische zieken.

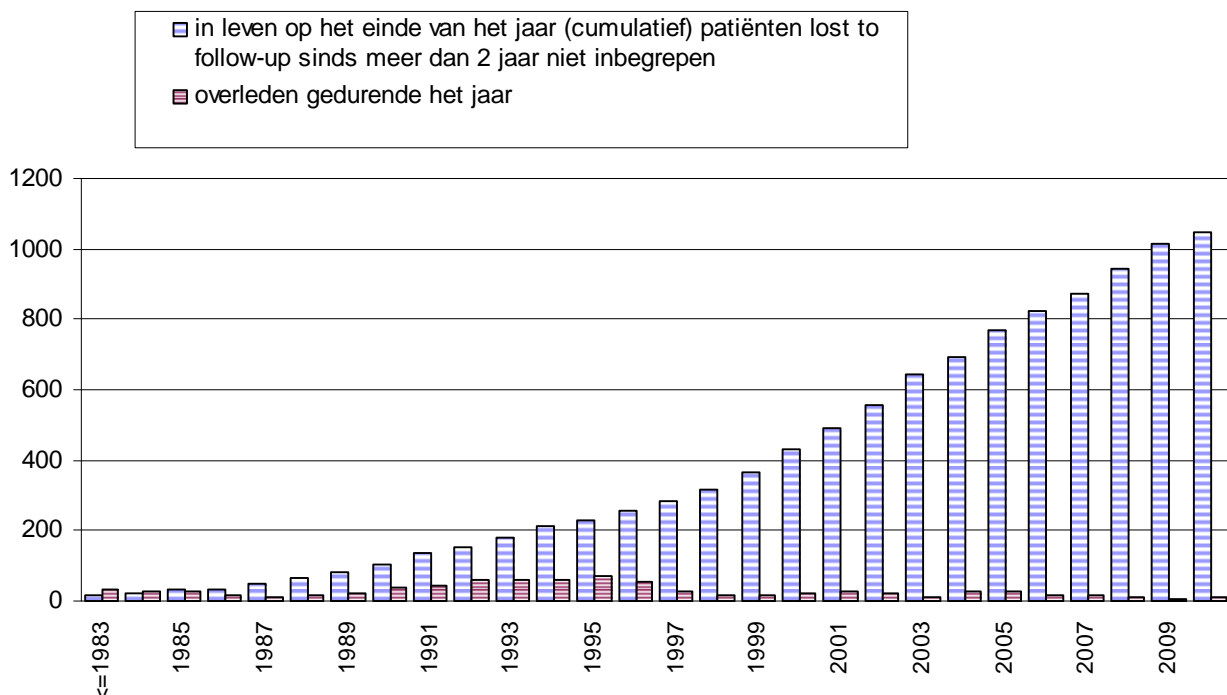
II.2.3.7. Mortaliteit

Tabel 34: Overlevingskans van de niet-Belgische AIDS-patiënten per jaar van diagnose van AIDS en volgens observatieduur

Jaar van Diagnose	N	Cumulatief percentage van de nog in leven zijnde AIDS-patiënten na : (in jaren)											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1986	31	62	56	56	33	33	33	22	22	11	0	0	0
1987	52	70	56	47	42	35	27	25	9	0	0	0	0
1988	55	76	53	42	35	26	26	22	17	17	17	17	17
1989	70	65	46	33	30	17	17	17	14	14	10	10	10
1990	73	70	48	27	21	11	11	7	7	7	7	7	7
1991	107	69	49	30	21	21	13	12	12	12	12	12	12
1992	106	61	41	34	31	23	21	20	20	20	18	18	18
1993	119	70	53	42	38	38	36	32	32	29	29	27	27
1994	125	73	51	41	38	36	36	31	29	28	28	28	28
1995	111	74	67	62	58	56	51	51	47	44	44	44	44
1996	93	90	83	81	78	75	72	72	68	67	65	63	63
1997	70	88	86	86	84	82	80	80	80	78	78	78	71
1998	68	95	92	90	88	88	87	85	85	85	85	85	
1999	80	88	85	85	85	84	82	79	79	79	74		
2000	92	90	86	83	83	80	79	77	77	77			
2001	102	82	80	78	76	73	73	71	71				
2002	92	93	90	86	82	80	80	80					
2003	99	93	88	88	84	82	82						
2004	77	84	80	80	78	78							
2005	101	85	84	84	81								
2006	64	89	89	89									
2007	57	87	87										
2008	55	90											

Zoals voor Belgische AIDS-patiënten, is ook voor niet-Belgische AIDS-patiënten de levensverwachting op korte termijn zeer sterk verbeterd. Meer dan 80% van de gediagnosticeerde patiënten na 1995 zijn nog altijd in leven 2 jaar na de diagnose (tabel 34).

Figuur 15: Aantal overlijdens per jaar en aantal patiënten nog in leven op het einde van het jaar van de niet-Belgische AIDS-patiënten

We merken een belangrijke daling van het sterftecijfer vanaf 1996. Duizendvijftig niet-Belgische AIDS-patiënten werden eind 2010 nog opgevolgd in België (figuur15)

III. HIV-PATIËNTEN MEDISCH OPGEVOLGD IN BELGIË

III.1. METHODEN

Sinds het gebruik van antiretrovirale behandelingen in 1996, is de levensverwachting van geïnfecteerde personen aanzienlijk verbeterd en is de populatie van HIV-patiënten in medische opvolging sneller gestegen. Teneinde dit aspect van de evolutie, dat meer aansluit bij de prevalentie, te kunnen beschrijven en bestuderen, worden gegevens over de HIV-populatie in medische opvolging ingezameld volgens een methodologie gelijkaardig aan deze gebruikt door het epidemiologische surveillancesysteem dat de incidentiegegevens van HIV-infectie en AIDS inzamelt.

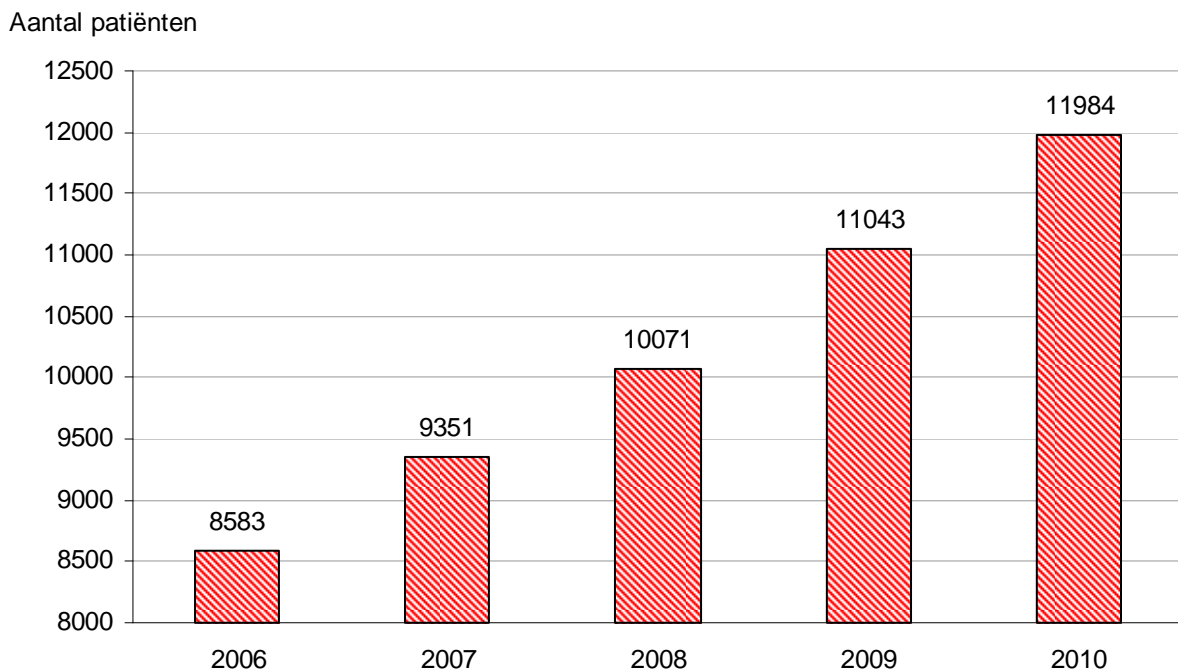
De patiënten worden beschouwd als zijnde medisch opgevolgd als in de loop van het afgelopen jaar minstens één virale lading werd gemeten. Aangezien de AIDS Referentie Laboratoria instaan voor het geheel van de metingen van virale lading, is het mogelijk om het aantal personen in medische opvolging te kennen. De volgende grafieken beschrijven de HIV-populatie medisch opgevolgd in de loop van het jaar 2010.

III.2. RESULTATEN

III.2.1. Aantal personen in opvolging

In 2010 werden 11 984 HIV-patiënten medisch opgevolgd in België. Dit is een stijging van 8,5% in vergelijking met het jaar 2009 :

Figuur 16: Aantal HIV-patiënten in medische opvolging in België, 2006-2010

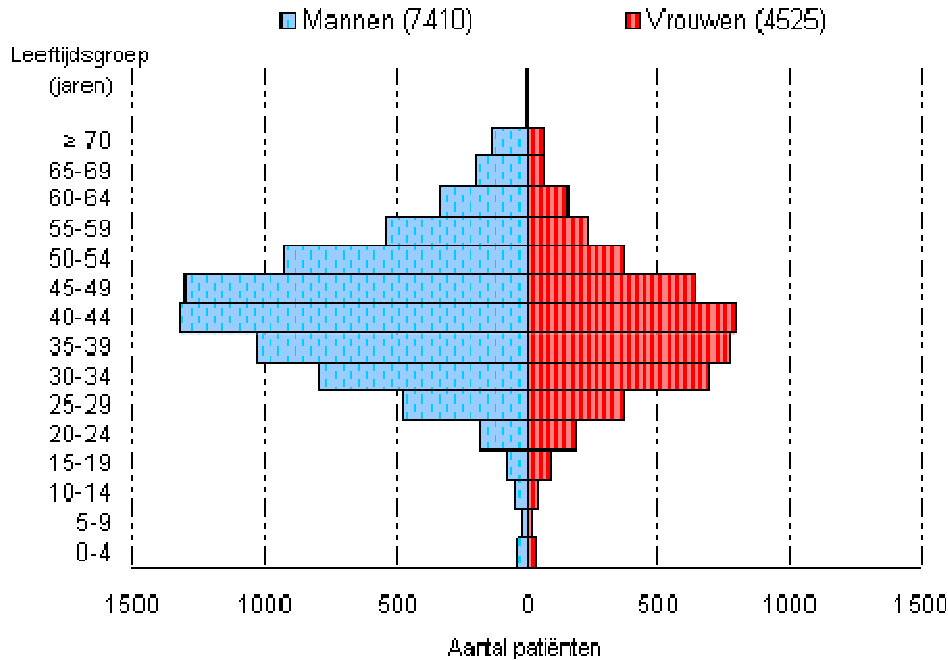

III.2.2. Beschrijving van de personen opgevolgd in 2010

III.2.2.1. Verdeling naar leeftijd en geslacht

De man/vrouw-ratio van de patiënten opgevolgd in 2010 bedroeg 1,64. De gemiddelde leeftijd bedroeg 42,7 jaar: 44,0 jaar bij de mannelijke patiënten en 40,7 jaar bij de vrouwelijke patiënten.

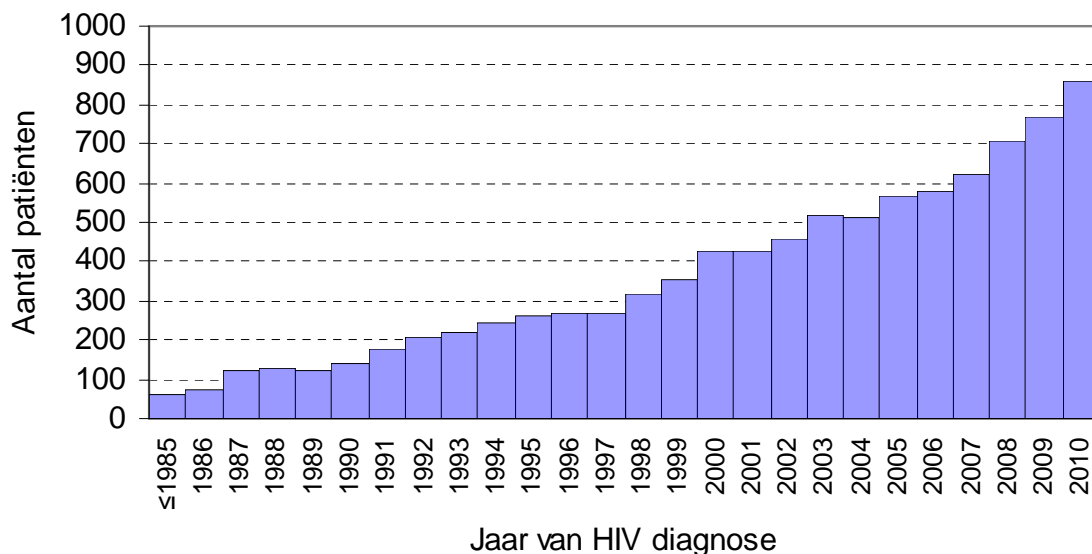
Figuur 17: Verdeling van de HIV-patiënten opgevolgd in 2010 naar leeftijd en geslacht

III.2.2.2. Jaar van HIV-diagnose van de patiënten in opvolging

Het jaar van de HIV-diagnose is beschikbaar voor 9420 (78,6%) patiënten in medische opvolging. Onder de patiënten voor wie deze informatie beschikbaar is, werd 9,1% gediagnosticeerd in 2010, 59,3% tussen 2000 en 2009, 26,2% in de loop van de jaren '90 en 5,4% in de loop van de jaren '80.

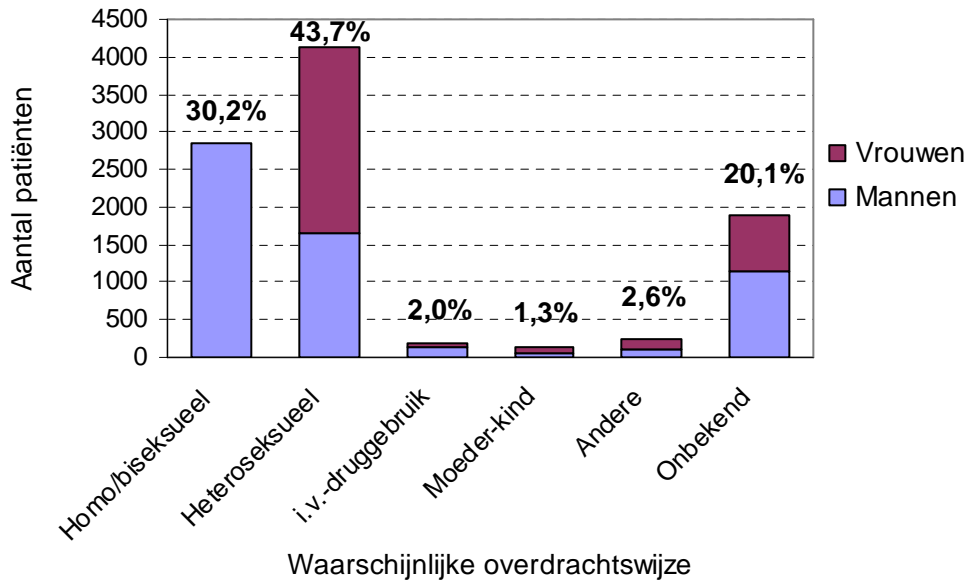
Figuur 18: Jaar van HIV-diagnose van de HIV-patiënten opgevolgd in 2010

III.2.2.3. Overdrachtswijze van de infectie

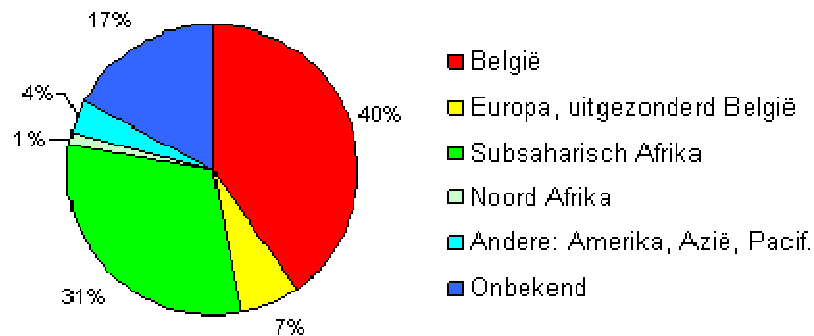
Figuur 19 toont de waarschijnlijke overdrachtswijzen van de infectie van de patiënten opgevolgd in 2010. Onder de mannelijke patiënten van wie de overdrachtswijze is gekend, vermeldt 59,4% homo/biseksuele contacten en 34,5% heteroseksuele contacten als mogelijke overdrachtswijze. Onder de vrouwelijke patiënten voor wie deze informatie beschikbaar is, rapporteert 90,1% heteroseksuele contacten.

Figuur 19: Verdeling van de HIV-patiënten opgevolgd in 2010 volgens overdrachtswijze van de infectie

III.2.2.4. Regio van oorsprong van de patiënten in medische opvolging

Figuur 20 : Verdeling van de patiënten in medische opvolging in 2010 naar nationaliteit (gegroepeerd)

Onder de patiënten voor wie informatie beschikbaar is over de nationaliteit, vermeldt 48,7% de Belgische nationaliteit en 37,3% van de patiënten zijn afkomstig uit Subsaharisch Afrika.

83,1% van de Belgische patiënten zijn mannen. Bij de patiënten afkomstig uit Subsaharisch Afrika bedraagt het aandeel vrouwen 66,1%.

Bijlagen

Lijst van de AIDS-Referentielaboratoria (ARL)

1. **Prof. P. GOUBAU**
Laboratoire de Référence SIDA
Université Catholique de Louvain
Unité de Microbiologie
Tour Claude Bernard
Avenue Hippocrate, 54
1200 Bruxelles
Tél. : 02/764.54.92
 2. **Prof. M. VAN RANST**
AIDS-Referentielaboratorium
Katholieke Universiteit Leuven
Universitair Ziekenhuis St. Rafaël
Laboratorium voor Virusziekten
Kapucijnenvoer, 33
3000 Leuven
Tél. : 016/33.21.60
 3. **Prof. A. GOTHOT**
Laboratoire de Référence SIDA
Université de Liège
Domaine Universitaire du Sart-Tilman
Centre de Transfusion Sanguine
Niveau 0 - Bât. B35
Sart-Tilman via Liège 1
4000 Liège
Tél. : 04/366.82.20
 4. **Prof. C. LIESNARD**
Laboratoire de Référence SIDA
Hôpital Universitaire ULB Erasme
Laboratoire de Virologie
Route de Lennik, 808
1070 Bruxelles
Tél. : 02/555.34.53
 5. **Prof. J. PLUM**
AIDS-Referentielaboratorium
Universitair Ziekenhuis Gent
Laboratorium voor Bacteriologie en Virologie
Blok A
De Pintelaan, 185
9000 Gent
Tél. : 09/240.36.35
 6. **Prof. K. FRANSEN**
AIDS-Referentielaboratorium
Instituut voor Tropische Geneeskunde
Laboratorium voor Microbiologie
Nationalestraat, 155
2000 Antwerpen
Tél. : 03/247.63.20
 7. **Prof. D. PIERARD**
AIDS-Referentielaboratorium
Universitair Ziekenhuis Brussel
Laerbeeklaan, 101
1090 Brussel
Tél. : 02/477.50.02
- Prof. A. DEDISTE**
CHU Saint-Pierre
Rue Haute, 322
1000 Bruxelles
Tél. : 02/535.45.30

Referenties

- 1 Update on Acquired Immune Deficiency Syndrome (AIDS) - United States
MMWR 1982; vol. 31/N°37 : 507-514
- 2 Revision of the CDS Surveillance Case Definition for Acquired Immunodeficiency Syndrome.
MMWR 1987; vol 36/N° 1S : 3S-15S
- 3 Revised Classification System for HIV Infection and Expanded Surveillance Case Definition for AIDS among Adolescents and Adults.
MMWR 1992; vol 41/ N°RR-17
- 4 Case definitions for EU surveillance. European Centre for Diseases Prevention and Control (ECDC)
http://www.ecdc.europa.eu/en/activities/surveillance/pages/strategiesprinciples_casedefinitions.aspx

© Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid, Brussel 2011
Verantwoordelijke uitgever: Dr. Johan Peeters
Depotnummer of ISSN: D/2011/2505/49

www.wiv-isp.be